București

Sfarmă-Piatră

Director: Al. Gregorian

Redacția și Administrația: Str. Domnita Anastasia, 16. — S. I

Telefon 3.76.05

UN GOL DE AER...

Harta Europei este în ceasul acesta din nou brăzdată de ingrijorări care n'au lipsit până azi firește, dar care în ultimele zile nu s'au mai obosit să se ascundă. Ca după o lungă zi cu soare mai mult relativ, cu o destul de echivocă lumină, câțiva nouri prea mult încărcați se pare, apar la un orizont unde foarte puțini au privit și aruncă dela o extremitate la alta a continentului, amenințările lor de foc, grăbite înfiorări de moarte... Foarte multi din comentatorii zilnici ai faptului politic extern se vor putea mira liniștiți și punându-și degetul lor diplomatic la tâmple, vor mai avea probabil câteva zile în care să se întrebe „cum s'a făcut" și să priceapă postum atâtea lucruri care s'ar fi cerut prevăzute. Să recunoaștem că opinia românească nu s'ar putea orienta ușor în aceste surde pasiuni și interese care se joacă pe continentul nostru, să mărturisim că nimeni nu pare să fi priceput mai adânc echilibrul dificil de azi. Firește că ministrul de externe are mai întâi datoria să tacă, rămânând să judecăm rosturile lui din acțiunea pozitivă pe care o vedem și în care ar fi cel puțin ingrat să nu credem. Dar rămâne cealaltă operă, de educare a spiritului public, fixarea lui în consensul marilor evenimente care trebue să-i dea o siguranță, o anumită pregătire morală. Politica noastră externă dela gazetă se face de obicei în funcție de câteva calcule piezișe, aproape fiecare redacție oferind Europei un destin care se confecționează la repezeală în călimările respective.

Nimeni nu vrea să priceapă o anumită logică a evenimentelor din care să se desprindă un sens mai adânc. Și cine s'ar mira astfel dacă cetățeanul nostru, obligat până ieri să-și îndrepte toate privirile în Abisinia, astăzi cade puțin „din pod", cum s'ar spune, când aude puțin mai aproape de el marșurile de război...

Aceste farse ale istoriei, dacă vreți, colaborează destul, în orice caz, cu miopia, cu ignoranțele noastre! Știți cu câtă pasiune, trei luni de zile aproape, ne-am înduioșat de Negusul dela Addis-Abeba, încurajând de aici pe mercenarii lui sau maltratând cu toate invectivele noastre armatele biruitoare ale lui Mussolini... Aceasta, în presa noastră democratică, se chema „politică externă", cu siguranță! Dacă îndreptam mitraliera rotativelor noastre în spre Mussolini, socotiam că am rezolvat toate problemele care ne privesc... Iar războiul se pare că, și el, din Abisinia trebuia să ne vină! Scribi cu ochelari și cu pistrui, v'ați pierdut timpul fără folos... Mussolini și-a văzut de treabă așa cum a crezut el, și aș putea să jur că nu l-a supărat prea mult cerneala care s'a azvârlit peste el... Dar tot atâta cât această eroică mișcare italiană, niciun alt fenomen politic, la noi, nu pare să fi fost priceput mai mult. Presa democratică a continuat tot timpul să arunbe în socoteala „dreptei" un război pe care îl pregătiau pretutindeni numai oarbele erori ale democrației.

Și iată, într'adevăr, conflictul pe care sancțiunile de altfel au făcut tot, să-l grăbiască, vine acum el singur par'că mai repede decât am fi vrut... El izbucnește — întâmplător... — pe Rin, unde — tot atât de întâmplător... — a izbucnit de atâtea ori până azi! „Crucea încârligată" a lui Hitler, nu are niciun merit aici — să fim drepți... Ea nu face decât să păstreze o tradiție, care este cel puțin aceea dela 1870, dela 1914 — acea tradiție care a surprins odată democrația imperială a lui Napoleon III și a nedepsit deopotrivă democrația republicană dela 1914 într'o țară de altfel pe care un mare poet și un desolant filozof, Valéry, o învață și astăzi să nu dea nicio importanță istoriei. Franța, prin toată politica ei după Versailles, care nu trebuia să învețe nimic din drama celor patru ani de război, s'a conformat într'adevăr numai acestor teribile porunci de uitare, de amnezie, de nepăsare... En France tout finit par une chanson — dar cântecul acesta, la sfârșit, este totdeauna un cântec de moarte...

In ceasul când scriem aceste rânduri noi nu știm decât foarte sumar ce s'a petrecut la Berlin—și din tot ce agită astăzi capitalele de pe continent n'oi n'avem la dispoziție decât atâta cât a putut să aducă la București telefonul unei singure seri. Ziarele încă n'au avut timp să-și spună cuvântul, înregistrând abea în edițiile de ultimă oră câteva telegrame. Doar „Dimineața" firește, care cugetă mai rapid, cum se știe, pentru tot ce privește politica dela Berlin, n'a întârziat nici de data asta să anunțe pe Bucureșteni că „Germania trădează pacea"... Apoi titluri mari, cu literă catastrofală, sar în ochii cititorului care m'aș prinde că până la sfârșit azvârlă foaia fără s'o poată citi. Dar, în orice caz, știm acum că „Tratatul dela Locarno a fost denunțat" și — avem toate motivele să credem că aceasta n'ar putea să fie una din invențiile cu care ne-a obicinuit geniul politic al d-lui Kalman Blumenberg.

In definitiv să ne gândim un minut, să pricepem că lucrul acesta nu este decât foarte firesc. Cum! De ce-ar fi continuat Germania să respecte un tratat care o jena, pe care ea cel puțin îl socotia injust! Dece?...

Dar în fața acestei severe realități, pe care ar fi atâta de imprudent s'o negăm, guvernanții noștri, ca și ai tuturor Statelor care au făcut sacrificiile știute pentru afirmarea unei alte dreptăți, a istoriei, au o datorie care se impune astăzi mai ales ca o gravă chemare la ordine. Ei trebue să păstreze DE FAPT, nu numai DE HARTIE, acel echilibru de care vorbim și care a făcut tratatele de odinioară. Tratatul astfel să fie REAL — să nu încerce să circule pe piața internațională ca o monetă fiduciară și fără acoperire. Blocul revizionist să întâlnească astfel acoperit cu o rezistență de fier, tratatul pe care l-ar închipui perimat. Antirevizionismul, cu un singur cuvânt, să fie armat, tratatele să fie de fier. Raporturile scrise să corespundă permanent unor lucruri reale.

Democrația tuturor dezarmărilor și a tuturor internaționalelor ne-a îndepărtat totdeauna dela aceste salutare lumini. Franța mai ales, Franța democrației și a unui atâta de cretin pacifism, n'a cunoscut imperiul suveran al acestor adevăruri care nu iartă.

S'ar putea discuta astăzi numai atât, dacă Germania atâta de clarvăzătoare înlăuntru, nu se azvârlă totuș acum într'o gravă aventură a politicei sale externe. Dacă raporturile pe care ea le crede astăzi reale, n'au fost stabilite putin cam grăbit... Inamicul direct — Franța — pe care l-a avut în vedere Hitler, nu rezumă totuș pentru Germania decât foarte puțin, fiindcă gestul ei de acum solidarizează toată Europa dela 1918 în jurul unui statut internațional care nu se poate schimba. Pe această hartă mai largă, raporturile dela 1918 nici ele nu s'au schimbat prea mult. Europa aceasta nu permite astăzi nicio deplasare de hotar. Și Europa dela 1918 mai ales.—Hitler probabil a uitat că nu aparține astăzi, toată, democrației. Ea va putea astfel, peste defetismul Franței, să păziască totuș destul de bine câteva poziții reale. Aceasta va trebui să priceapă astăzi cancelarul Hitler, dacă nu vrea ca opera lui grandioasă dinlăuntru să se prăbușiască peste erorile Reichului, în afară.

Dar, oare, astăzi ne incumbă nouă să-l acuzăm pe Hitler? Dece? Dece — dacă încă nu suntem idioți! Va avea tot timpul să-l acuze un popor întreg, dacă Hitler până la sfârșit nu va ezita să-l arunce în aventură...

A! responsabili ai acestor grave răscoliri de azi sunt, într'adevăr, și nouă ni se va îngădui să-i găsim mai ușor.

Să spunem mai întâi că democrația ne oferă par'că imaginea unui gol de aer care, în virtutea unor puteri naturale aproape, atrage invaziile din afară. Toată politica franceză de după război n'a făcut decât să prepare golul acesta, în care s'au topit și s'au anihilat forțele unui neam: Germania a profitat numai de spațiul acesta cu aer rarefiat pe care, ca de atâtea ori, se gândește să-l ocupe și azi.

Povestea nu e mai lungă decât atât... Briand a oferit Germaniei primele poziții — în măsura în care le dărâma pe ale Franței

Și astăzi ce vedem? In ceasul în care Germania își dă regimul de formidabilă rezistență al cancelarului Hitler, Franța instalează la guvern democrația defetistă a lui Albert Sarraut...

Ca întotdeauna, democrația dărâmă și acum tot ce s'a creat cu atâta sânge, cu atâtea dureri. Minutul internațional este foarte grav!

Dar mai credeți oare că Hitler este de vină?

Nu, nu!, este „frontul popular", e Albert Sarraut, e golul nesfârșit al unei democrații — chemând acum invincibil o forță imensă care s'a comprimat în afară.

Toma Vlădescu

EXTERNE

Corriere della sera

Fabricile de mătăsuri din Lyon se resimt de pe urma sancțiunilor contra Italiei.

Intr'adevăr, orașul Lyon exporta, anual, în Italia, mătăsuri prelucrate în valoare de 25 milioane franci și importa 300.000 de chile de mătase brută.

◆

Liga Națiunilor i-a oferit medalia de aur fidanului Charlie Chaplin, ridicându-l la rangul de „cel mai mare artist de cinema".

Candide

In luna Decembrie a trecut prin Paris — venind din Moscova și îndreptându-se spre Beyrouth — comunistul sirian Nadir. El avea misiunea de a organiza turburări în Siria, cu banii puși la dispoziție de comunistul Willy Muntzenberg.

Recenta revoltă din Siria confirmă.

◆

In Franța a luat ființă o școală de propagandă comunistă intitulată „Școala militanților Mopr".

Două dintre principalele catedre se intitulează: Tactica și strategia luptelor de stradă și Metode technice de propagandă în cazărmi.

Front national — Elveția

După Schwob, Hirsch și Braunsweig, a isbucnit, în Elveția, scandalul Tavannes Watch & Co., de pe urma căruia Confederația a fost păgubită cu 30 milioane franci.

„Pretutindeni pe unde trece Israel seamănă rutna. Această rasă violează toate legile, divine și omenești. Priviți-i reprezentanții: Schwartzbart, care-l asasină pe Petliura, Frankfurter, care-l asasină pe Gustlof și atâția alții care-i asasinează și jefuiesc pe ruși".

ARMATA FEMENINĂ IN RUSIA

— In noaptea asta nu se doarme.
— Gardă sau patrulă?
— Nu, e de serviciu un căpitan nostim..

(Marc'Aurelio)

EU ȘI PARTIDUL

Toată lumea național-creștină știe că eu, Nichifor Crainic, sânt: 1 președinte al organizației lăncierilor, — după „spiritul și litera" actului fundamental, pe care au jurat cu solemnitate religioasă în Mitropolia din Iași d.d. A. C. Cuza și Octavian Goga; președinția aceasta, pe care eu n'am cerut-o, a devenit imediat după solemnul jurământ, o simplă ficțiune; 2) președinte al organizației de Făgăraș, loc pe care iarăși nu l-am cerut, dar unde activez cu oarecare sistem; 3) membru în comitetul consultativ al partidului, — comitet care n'a fost încă niciodată consultat; 4) vice-președinte al cercului de studii al partidului, — cerc care nu există încă.

Dintre toate aceste pompoase demnități, niciuna cerută de mine, iar ultimele două acordate fără asentimentul meu, una singură e reală; cea dela Făgăraș, unde mă duc din sat în sat, cu prietenii de-acolo, să propovăduim adevărul național-creștin, jurat la Iași.

Nu toată lumea național-creștină știe că: 1) eu am înființat, astăvară, la Cărmen-Sylva, pe exclusiva mea răspundere materială, tabăra-școală pentru viitoarele cadre ale tineretului național-creștin, — tabăra care, pentru motive ce nu se cunosc, a fost evacuată de autorități cu o violență abisiniană, fără ca partidul să sufle până azi un singur cuvânt de protest; 2) eu, ajutat de d. Al. Gregorian, de d. Ioan Constache și de avocatul Luca Sindile, am alcătuit Regula Lăncierilor, sîngurul sistem de organizare pe care îl are până azi partidul; 3) eu am scris broșura de lămurire a programului național-creștin, singurul izvor pe care îl au până azi la îndemână propagandiștii noștri.

Cu toate acestea, eu sunt omul cel mai batjocorit din partidul național-creștin, nu de către adversari, cum ar fi fost de așteptat, ci de către un anume grup din sânul acestui partid. Cunosc perfect izvorul acestei campanii. El e în afară de partid, dar alimentează pe câțiva din lăuntrul partidului. Bucurându-mă încă dinnainte de înființarea partidului național-creștin, de onoare deosebită de-a fi un ostracizat, eu sunt indezirabil în orice acțiune politică. Campania scandaloasă, care durează de șapte luni împotriva mea, cu o râvnă deopotrivă de naționalistă și creștină, a fost, între alții, executată și de d. Al. Hodoș, directorul oficiosului „Țara Noastră". O știam și i-am atras la timp atenția d-lui Octavian Goga. Astăzi, această campanie a luat o formă directă și oficioasă: cei cari au dus-o astăvară, au devenit colaboratori la „Linia Dreaptă", condusă de d. Al. Hodoș; iar d. Hodoș, care a lucrat până ieri din umbră, a ieșit acum personal la lumină.

Ultimul număr din „Linia Dreaptă" a uluit pe cei câțiva cititori național-creștini prin atacul îndoit ce mi se adresează: o caricatură insinuiază trecerea mea la... național-tărăniști! Și un articol semnat Al. Hodoș, mă înfățișează în diferite avataruri imaginare ca pe un derbedeu politic oarecare, ce umblă din partid în partid.

Eu cu d. Hodoș nu discut, cum n'am discutat timp de șapte luni cu tovarășii săi de campanie. Va conveni oricine că a sta de vorbă cu un gramofon, e un caraghioslâc. Se repetă acum exact aceeași placă de gramofon pe care o cunoscută mână din afară o învârte de peste o jumătate de an.

De data asta însă aria se reproduce în „Linia Dreaptă". Revista aceasta e oficios al partidului național-creștin. Apare cu aprobarea d-lui Octavian Goga, care scrie regulat în ea. Scrie din când în când și d. A. C. Cuza. Până la o dezavuare, pe care nici n'o cer, nici n'o aștept, — fiindcă m'am săturat de asemenea intervenții zadarnice — atacurile din „Linia Dreaptă" rămân investite cu înaltul prestigiu al conducerii partidului național-creștin. Ele sunt prețioase și le iau bucuros în seamă.

Ce mi se aruncă în spinare?

1) Că am fost în partidul poporului, în partidul național-tărănist, în organizația lui Corneliu Codreanu și de aici am trecut „direct la d. A. C. Cuza".

Ce naiba poți să răspunzi la asemenea teribile acuzații? Eu n'am fost niciodată înscris în niciun partid politic. Asta o știe toată lumea, că doar am trăit din plin, la lumina zilei, și numai acum doi ani am trăit trei luni și jumătate sub pământ. Ca ziarist absolut liber, mai liber decât oricine în țara românească, am susținut totdeauna, precum se știe, toate formațiunile naționaliste: și pe d. Octavian Goga când s'a despărțit de d. mareșal Averescu, și pe d. Corneliu Codreanu, și pe d. A. C. Cuza. Dintre ei, e adevărat, l'am susținut zilnic, timp de doi ani cât a apărut Calendarul, mai mult decât pe toți, pe d. Corneliu Codreanu. Avea o organizare numai de tineri și era cea mai prigonită dintre toate. Iar tineretul a fost și este preocuparea mea permanentă. Fiindcă eu cred că numai tineretul, pregătit în sens constructiv, mai poate regenera această țară. Campaniile mele de presă, singurele campanii intransigente din câte se cunosc în România, mi-au atras dușmănii foarte puternice și foarte numeroase. Moartea lui I. G. Duca le-a dat tuturor acestor dușmănii pretext de răzbunare. Eu n'am fost nici instruit nici judecat pentru vre-un lucru ce mi s'ar fi imputat. Va veni odată timpul când se vor cunoaște toate acestea cu deamănuntul.

După proces, m'am trezit, — cum era și firesc — izolat, cu ziarul suprimat, care costase douăsprezece milioane. Nu mă plâng de această izolare, fiindcă cine lovește trebue să se aștepte la contralovituri. Un an întreg am trăit singur și ostracizat permanent. In acest timp, am încercat un lucru, după dorința d-lui Octavian Goga: o coaliție între d-sa și d. Corneliu Codreanu. Din motive, ce nu mă privesc, nu s'a putut.

Acum un an, exact pe vremea aceasta, am primit vizita repetată de două ori, a d-lui George Cuza, cu invitația de a intra în Liga Apărării Naționale Creștine. I-am mulțumit pentru amabilitate și i-am răspuns că vreau să rămân încă izolat. Atunci s'a produs invitația d-lui A. C. Cuza însuși. Era, precum se știe, un moment de mare confuzie. Cometa neonaționalistă a d-lui Vaida apăruse pe cerul românesc. Mulți vedeau în ea semnul mântuirii. Eu însă, categoric, nu! Pentru a ajuta la lămurirea acestei confuzii și pentru a reapărea Calendarul, am intrat în Ligă. I-am cerut însă d-lui A. C. Cuza o grație: aceea de a renunța la chestiunea Vechiului Testament din doctrina sa, fiindcă eu, ca teolog, n'aș fi putut s'o accept. Ii sunt recunoscător d-lui A. C. Cuza pentru această grație acordată.

Ce-a urmat, se știe: confuzia provocată de apariția d-lui Vaida s'a lămurit,multumită în cea mai mare parte mie. Dar Calendarul n'a putut să reapară. Acum vedea oricine că nu presupusa mea calitate legionară era cauza suprimării lui. Pe mine unul, asta mă interesează în primul rând fiindcă e o chestiune de nervi și obligații de milioane. Ce poate să priceapă o biată placă de gramofon din toată această poveste?

Din intrarea mea în Ligă a ieșit partidul național-creștin. Dar Calendarul meu tot n'a putut să reapară. Eu sânt interzis, chiar într'un partid în care am impresia că sânt primul venit și în nici un caz ultimul. In acest partid țin să se știe, eu n'am obligații față de nimeni. Dar am obligația ca, împiedicat sistematic să lucrez, cel puțin să veghez, ca naționalist, la menținerea unui program pe care nu eu am jurat. Orice transacție pe această temă ar fi o trădare a conștiinței românești. Și acum vin la al doilea atac ce mi se aduce prin oficiosul „Linia Dreaptă".

2) Când a fost vorba de o apropiere între partidul național-creștin și frontul românesc al d-lui Alex. Vaida, (Sfarmă Piatră) a făcut tot ce i-a stat în putință s'o zădărnicească, având aerul că vorbește „în numele cuiva", — se plânge Linia Dreaptă.

Răspund: absolut toate articolele iscălite „Sfarmă Piatră", privitoare nu la o apropiere, ci la fuziunea cu d. Vaida sunt ale mele și nu le-am scris decât din inițiativa mea. Dacă am izbutit într'adevăr să zădărnicesc această fuziune, e o cinste ce-mi aparține. E un merit cu adevărat naționalist.

Și iată de ce:

Partidul național-creștin, care deține cea mai largă popularitate între mișcările naționaliste, are un program precis pe care cei doi conducători au jurat cu mâna pe sfânta Evanghelie. Un jurământ ca acesta e un legământ teribil. El e baza întregei propagande ce se face în țară. Aceasta obligă, cum zice textul, până la ultima literă. Altfel, vom apărea și noi, ca toți ceilalți, simpli înșelători ai sufletului acestui neam. Eu știu că nimeni nu se poate juca de-a jurămintele.

Și-acum chestiunea e simplă:

Era d. Al. Vaida dispus să jure și dânsul pe acest program? In acest caz, cine-ar fi fost nebunul să se opună unei fuziuni? N'am încercat eu, totdeauna, fuziunea mișcărilor cu adevărat naționaliste?

D. Al. Vaida însă a fost neconținit sincer și franc în atitudinea sa de-a nu accepta programul dela Iași.

A spus-o de o sută de ori în public, atât înainte de tratative, cât și în timpul lor, și tot așa de răspicat după aceea!

Atunci din ce-ar fi putut să constea o fuziune decât din amputarea programului național-creștin și din călcarea jurământului dela Iași?

Acesta e tot motivul pentru care „Sfarmă Patră" a făcut tot ce i-a stat în putință, cum zice oficiosul „Linia Dreaptă", pentru a zădărnici fuziunea. Mă rog: a cerut d. Vaida vre-odată să fuzioneze cu noi? Regretă dânsul că nu s'a făcut fuziunea, sau își arată în public — cum a făcut-o chiar prin ziarul Adevărul a doua zi după anul nou — tot disprețul pentru noi cari i-am cerșit-o?

Rațiunea de a fi a naționalismului adevărat e să lupte împotriva politicianismului care a îndaizat industria, comerțul, finanța și spiritul Românieî, iar nu să cadă la tranzacții cu el în vederea unei imaginare ajungeri la guvern pe această cale dezonorantă. Cine și-a închipuit că actul dela Iași are în el singur virtutea de a te aduce la putere s'a înșelat crunt. Dar cine își închipuie că prin tranzacții se poate ajunge la aceeași putere, acela nu se mai înșeală pe sine, ci vrea să înșele pe ceilalți. Astăzi nu e încă momentul naționalismului. Și chiar dacă momentul ar fi, el ar însemna o catastrofă pentru naționalismul fuzionat, dar încă neclarificat și neorganizat. E adevărat: țara întreagă s'a mișcat în jurul mărețului act dela Iași. Dar pentru a capta valurile sufletului care vine cu supremele lui nădejdi, trebuie organizare disciplinată și solidă înlăuntru, muncă sistematică și încordată în larg. Alegerile parțiale, care au dat zeci de mii de voturi național-creștine, după o muncă numai de o lună acolo unde nu exista aproape nimic, ne dau măsura de ceeace poate fi în foarte curând, partidul jurămintelor. Nu există altă linie dreaptă pe care el să se poată mișca decât linia teribilei obligații morale dela Iași. Sufletul tânăr încadrat în această mare mișcare, știe bine toate aceste lucruri. Ar fi și mai bine dacă le-ar ști toată lumea.

Asta am vrut să răspund din multele lucruri pe care vreau să le fac.

Nichifor Crainic

MINUNI IN VREMEA NOASTRA..

„Nici n'ai crede că și datoriile neplătite pot prilejui o alianță puternică!"

CONVERSAŢIE CU MUNCITORII

Muncitorul, ca şi ţăranul, a servit şi serveşte încă drept temă literară şi jurnalistică pentru anumiţi scriitori şi o anume presă. Când se vorbeşte despre el la gazetă, e văzut prin sticla materialismului istoric ; când se brodează literatură pe seama lui, se cântă la infinit clişeul de care mai pomeneam cândva, aici pe aripile lui „Sfarmă Piatră": o odaie săracă, de mahala, în care rânjesc de mizerie, o femee cu un cârd de copii în trenţe, o albie, o maşină de gătit, un cotoi şi-un purcel...

Ceeace este însă interesant, e că muncitorii nu citesc astfel de literatură. Am făcut o anchetă mai demult — anchetă facem zilnic — şi acele concluzii le-am verificat şi aseară în casele amicului meu, d-rul Ceacalopol unde erau adunaţi mai mulţi muncitori din atelierele Griviţa :

— D-voastră citiţi „Cuvântul liber ?"

— Ce e aia?

— Uite-aşa, aşa — un ziar care vă apără interesele, care...

Două-zeci şi nouă dintre cei pe cari-i interogam, nici n'auziseră de el — iar al 30-lea îmi spunea :

— Ştim, Domnule, revista aia în fel de fel de culori pe care-o scot jidanii-ăla dela „Dimineaţa"?

— Aia.

— Păi ce ei cunosc ce-i al muncitorului...

— ???

— Ai văzut d-ta jidan în fabrică, la menghine şi la nicovală ?

— Ştiu şi eu. Or fi...

— Nu e domnule! Jidanul moare dacă ar fi ursit să munceaască'n fabrică.

— Dece să moară ?

— El, vedeţi, e mai întâi rasă proastă...

— ???

— Rasă aşa cum să spun... lemn de salcie care fâşâie'n sobă.

— Când l-a făcut Dumnezeu pe jidan, l-a 'nceiat numai cu cocă; n'a băgat şi cuie'n el... — interveni şi altul, un japlan cu o faţă rondă, limpede, cu mustăţile cât prepeliţa — şi care probabil în atelierele C. F. R. închee numai poduri.

— Bine, dar la ce sunt ei buni? — reluai eu cu interes.

— La ce! Să fie prăvăliaşi şi să ia şapte piei depe cioşcă — ni-ni-ni-ni-ni, pe lângă Rumân că sânt smecheri ai dracului ! Bancheri, ca să-i poată cumpăra pe oamenii noştri politici şi să mănânce strânsura bieţilor creştini... Şi jidanul, d-voastră o ştiţi mai b'ne, e omul zăzaniei. Să vedeţi : Dumnezeu când i-a ursit şi pe ei să fie oameni... — şi amicul meu proaspăt îmi mai spuse o parabolă în care Ovreiul, destinat să împartă şi el cu ceilalţi semeni toate sudorile, l-a trădat pe Creator şi s'a făcut comunist şi... gazetar. Fiindcă aici poate el să facă zavistie'n lume.

Cred că nu am denaturat nicio silabă din cea mai recentă conversaţie pe care am avut-o cu grupul acela de zei ai focului.

Şi, într'adevăr, toate palavrele acelea cu uzine, cu forje, cu „pumni încleştaţi", o „lume mai bună", şi alte asemenea lemne de plop care fâşâie, nu prind între uvrierii noştri cari, minoritate îşi dau seama că ei au un loc al lor, organic, în corpul acestui stat de plugari şi funcţionari.

Aţi băgat apoi de seamă că, în literatură, noi nu avem o capodoperă aşa-zisă de stânga muncitorească ? Volumele blândului scriitor evreu Ion Pas au trecut fără

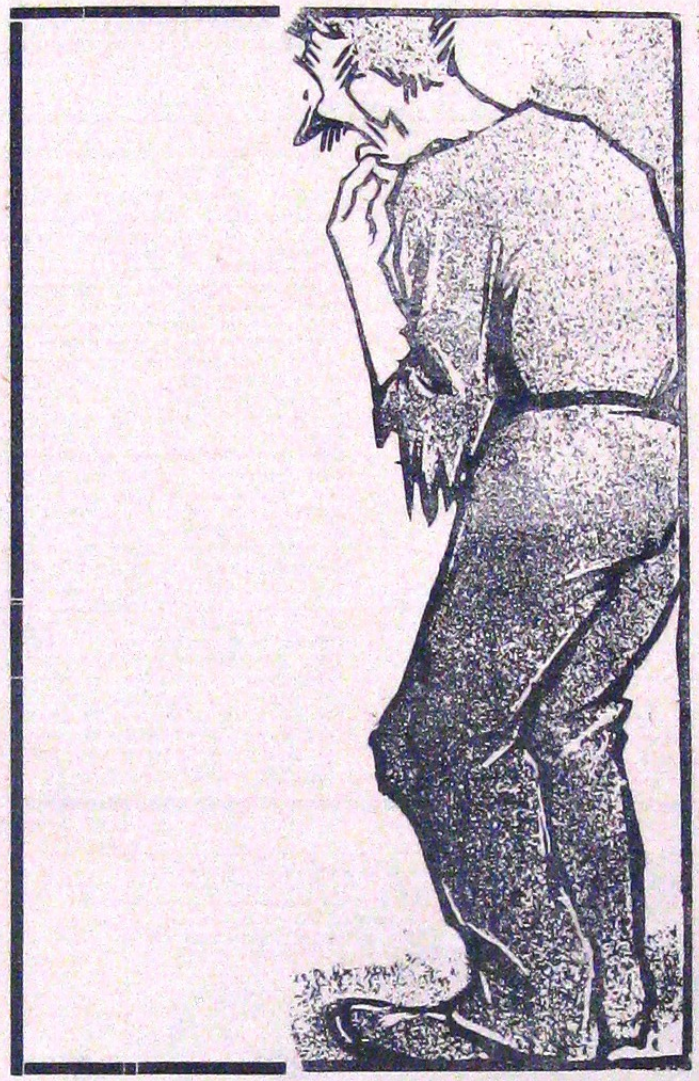

niciun fel de fâlfâire. Asta înseamnă că acei pumni încordaţi, acele aprige încleştări şi nici acea înnaltă conştiinţă a omului uvrier nu s'a produs încă, spre a trece apoi în epopee. Eu, dacă îmi va îngădui vreodată „Rupe Piatră" şi această gazetărie care mă sfarmă zilnic în o sută de bucăţi — aş scrie povestea băieţilor lui Gheorghi Iov cari au plecat orfani din satul meu acum 30 de ani, au suferit pe-aici prin Bucureşti cum se suferea atunci când nu erau căminuri de ucenici cu trei rânduri de uniforme, cu cafea cu lapte dimineaţa, cu pat cald şi higienic, cu echipe sportive şi aviatice — ba chiar şi cursuri de vioară şi de limbă franceză! — au suferit, au făcut şi socialism iar acum sunt proprietari de fabrici de mobile şi trec îngropaţi în blănuri de astrahan.

La „Cuvântul liber", se plânge pentru muncitor, dar nu-l cunosc amicii mei cari poartă brăţări la mână, pardesie de mătase şi pantofi de piele de coropişniţă.

Fiindcă ei mai ştiu şi altceva. Îl ştiu tot din gura acelora cari umpleau casa şi masa de operaţie a d-rului Ceacalopol, tânărul meu amic care a reuşit să aducă la naţionalism întregul cartier muncitoresc al Griviţei.

—Cum o mai duc muncitorii din ateliere ? — i-am mai întrebat.

— Rău. Şi zilele acestei au fost conceideri.

— Cei cari au de lucru, cum sunt plătiţi ?

— Destul de prost. Sunt, Domnule Crevedia, muncitori cari la prânz când sună fabrica, ies la poartă şi mănâncă o jumătate de pâine cu o murătoare. Au acasă câte 4—5 copii, dorm toţi într'o odaie, n'au plătit chiria de câte şase luni — cei 2000 de lei pe lună nu le-ajunge...

M'am gândit cu durere la aceşti nenorociţi a căror situaţie o cunoşteam de altfel de acum trei ani dintr'o anchetă făcută pentru „Calendarul".

A mvorbit cu dânşii despre multe alte păsuri ale lor şi le-am crezut pe toate. În general, aş putea spune că muncitorimea noastră e dotată cu o legislaţie ideală, cu o mulţime de instituţii frumoase pentru căldul lor, dar toate dau un Iad pardosit numai cu bune intenţii.

—Şi toate astea, nu-i împing pe muncitori la comunism ?

— Nu-i cunoaştem Domnule pe comunişti ! Eu (vorbeşte altul) am vrut şi eu să cunosc un comunist. Unde e, domnule să-l văd şi eu cum arată. Încă, unii'şi băteau joc de mine. Comuniştii sunt înalţi — au 2,60 m. înălţime — sunt floroşi, sunt aşa şi pe dincolo.

— Sunt jidani, Dom'le. Jidani pucioşi.

— Apropos, ce crezi despre Ana Pauker ?

— Ce să cred. S'a găsit o fleorţotină de muiere să ne dea nouă lecţii. Şi unde mai pui că e s'asta jidancă...

— E femee cultă, are copii, (eu, dinadins ca să-i întărît).

— Femee cultă ? Are copii ? Cine e cult şi are copii stă şi vede de ei. Şi-i creşte mari. C'asta e datoria femeii. Nu să umble de colo până colo, ca o capie prin puşcării.

— Asta e muiere nebătută, mă, d'aia umblă ea strechea...

— Că să vedeţi, — sări un alt mustăcios, negru de cărbune ca un diavol, Dumnezeu când a făcut muierea pe pământ...

Mi-a spus şi povestea creaţiei sexului care face literatură şi antifascism, am mai vorbit despre Asigurările Sociale şi de alte multe nevoi ale lor REALE.

— Ce ziceţi ? — m'am sculat eu să plec. — O să se facă războiu...

— Să se facă, Domnule. Uite, sântem gata. Par'că Rusul, cât o fi el de comunist, nu e şi naţionalist? Ia du-te d-ta în Rusia şi fă anti-comunism, cum fac ăştia p'aici pela noi antifascism, farisеism cum moaşi-sa le spune. Să vezi cum îţi putrezesc ochelarii Ehe, Domnule...

— Atunci, ce gazete citiţi d-voastră, oameni buni ?

— Păi îl citim pe bătrânul...

— Care bătrân ?

— „Universul".

— Numai „Universul"?

— Ba şi d'aseta d'un leu, câteodată. Că n'avem parale. Şi ele mai aduc din când în când vorba despre Petrache Lupu...

N. Crevedia

„Hanul Ancuţei" se răzbună

SFARMA PIATRA a avut de furcă incontinuu cu cenzura.

Monarhic până 'n măduvă, creştin după cum se vede şi respectuos — chiar prea respectuos! — faţă de rigorile regimului care ne supune, „Sfarmă Piatră" s'a văzut prins în foarfeca cenzurii şi sfârtecat aşa, din senin, cu o serie întreagă de sicane, care ne împinge la disperare.

Cenzurată anapoda (odată s'a tăiat de aici chiar şi numele Negusului Hailisie dela Addis Abeba!..) şi întârziată mereu sub creionul roşu aşteptând tabietul cenzorului, — revista aceasta este devastată vandalic de inteligenţa casapilor cu stampila verde.

Atragem atenţia ministerului de interne asupra acestor mugitoare nedreptăţi, şi-i informăm, dacă vrea să ia măsuri, că totul pleacă de aici: d. Konya, şeful cenzurei frequenteazâ loja „hanul Ancutei" din str. Izvor 116, în creştetul cărcia noi izbim de peste două luni de zile.

Este o meschină răzbunare!

RUGACIUNEA BRAȚELOR

Viața autentică, adâncă, trăită la nescăzută temperatură eroică, este o permanentă rugăciune.

Dar să ne înțelegem. Viață autentică înseamnă coardă de oțel instrunată sub stea de viziune creștină, înseamnă un necurmat calvar al crucificării voluntare, în al cărui pisc de jar nu te saltă decât sfânta nebunie a pătimirii eroice. Presimt zâmbetul stilat de dobitocie al scepticului — crescut cu insistență în inima tuturor veacurilor — dar nu vreau să-l cruț, căci adevărul trebue afirmat cu tărie, chiar de s'ar nărui istoria sub greutatea lui. Și nu vreau să-l cruț, cu cât îl simt mai solidar cu mentalitatea doagă, fără nerv, a vremii noastre, bolnavă de tembelism și nepăsare. Din o sută de prieteni, abia unul dacă-ți întinde o mână de bărbătească sinceritate când, adâncit în destinul tău, încerci să ți-l trăești autentic. Ceilalți îți îngână ipocrite amabilități și te privesc acru — în cel mai bun caz. Căci îi jenezi, îi incomodezi, le amintești alte rosturi, cele pe care ei înșiși n'ar fi trebuit să le uite. Le ești o prezență usturătoare și asta nu ți-o iartă.

Tuturor acestora vreau să le spun că-i paște un blestem vânăt, blestemul ruperii de cer. Și că ei trăesc sub tutela drăcească a unor ființe, coborîtori din Luciferi, a căror ultimă odraslă a fost Karl Marx, acest genial asasin al istoriei. Da, *haosul* — în care încep să se schițeze *puncte cardinale* — haosul acesta mâncător, care-a curmat pentru un veac cursul istoriei, a vâjâit întâi în capul lui Karl Marx, care a intuit just un moment de răscruce europeană și i-a speculat criminal. Karl Marx a speculat un sentiment de panică, fecundat de raționalismul veacului trecut, în a cărui buimacă frământare mesagiul lui a răsunat profetic, căci acel strigăt „muncitori din toate țările, uniți-vă" s'a auzit într'o clipă când se aștepta ceva. Mărturisesc că, personal, când am auzit aceste cuvinte, rostite dela o catedră universitară, am fost fremătat de viziunea acestei posibilități. Căci într'adevăr, muncitorii, gândului și ai brațelor, simțeau atunci și simt și astăzi nevoia unei uniri. Dar sub licărul cărui luceafăr? Aci îmbobocește haosul de care aminteam. Căci marxismul, deși n'a putut și nu va izbuti niciodată să unească pe muncitorii din toate țările, s'a afirmat și a început să prii ceapă, sub potcoavă, pe muncitorii de peste Nistru, I-a pus întâi să-și dărâme bisericile și sub zidurile lor și-au îngropat sufletul. I-a îmbrâncit apoi în jug și în fabrici și i-a învățat să rabde de foame. Iar când n'au mai putut, i-a zvârlit câinilor sau i-a dăruit S'berlei, când au încercat să se smulgă de sub cismă. Frânți astfel sub cnut, robii bolșevismului se sprijină, goliți de suflet de z'durile fabricilor și poposesc, unica lor uitare, în crâșme, ca să-și înece fericirea în vutcă, singurul lor artícol de consum slobod. Acasă-i așteaptă pustiul și mizeria, la muncă-i frânge biciul și foamea, iar revolta nu și-o mai strigă nici lui Dumnezeu, căci nu-l mai au. Nici o zvâcnire, nici o tresărire de preget și voluntar erosim, de afirmare împătimită și luminoasă a vieții. Nimic nu înviorează vertical această împărăție a robiei moderne.

Acest regim de satanică așezare administrată cu cisma, cuprinde de o potrivă pe robii fabricilor, ca și pe robii scrisului. Căci cel mai odios atentat al comunismului s'a produs asupra schilodirii personalității umane, care dacă nu e lăsată să înflorească liber sub soarele spiritului, nu mai poate creea nimic și-și frânge destinul. Spuneți-mi dacă în 20 de ani de viață marxistă s'a putut articula o operă de artă, un gând plin, substanțial, răsucit în adâncimile dostoiewskiene? Dacă geniul spiritual a mai fecundat o petală cel puțin din sufletul acesta slav, imens și tumultos, în care s'au rotunjit cele mai răscolitoare capo-d'opere de artă, dacă acest colos roșu mai e capabil să prindă în formule de viață generozitățile sacre ale spiritului, care nu se refuză nimănui, aș vrea să mi se dovedească. Și cum ar fi posibil, când la Moscova n'ajunge nimic nemutilat, neschilodit? S'a hotărît ca opera lui André Gid, de pildă, întreaga lui operă, să se traducă în limba rusă, dar cu suprimările de rigoare. Aceste suprimări privesc tocmai acele pasagii care ar da tineretului sovietic putința să priceapă barbaria regimului roșu. A, că s'au clădit acolo palate, s'au turnat tunuri și a putrezit grâul ca în nici o altă țară din lume? E adevărat. Dar nu uitați că o civilizație, pri ninima cărela bate vânt apocalipotic, o civilizație clădită pe asasinatul culturii, deci al sufletului unui popor, este simptomul catastrofal al prăbușirii ei. Și civilizația comunistă, afirmată numai pe coborîre, această civilizație neagră care-a tranformat în iad munca, această posibilitate de afirmație eroică a omului, de afirmație până la rugăciune într'un regim normal, trozește din încheeturi.

Ecourile roșii de peste Nistru s'au auzit și pe meleagurile noastre, cu nostalgice chemări în împărăția sângelui, ai cărei cei mai proaspeți porumbei, împăiați pentru necazurile noastre sunt: isterica Ana Pauker și tovarășul ei, blegul Constantinescu-Iași, chipurile... antifasciști. Muncitorul român știe însă că entuziasmul acestora este aprins și cu regularitate împrospătat de ruble moscovite și de-aceea le trage o înjurătură haiducească și-și vede de treabă fluierând.

A izbutit totuși marxismul să clatine, numai periferic, e adevărat, încrederea muncitorului nostru în destinul brațelor lui sănătoase și a născut mai ales pe cărturarii tineri. Dar pentrucă asaltul marxist izbește mai ales în necărturari, să ne oprim puțin asupra lor. Căci munca lor e tot atât de înaltă cât și a slujbașilor gândului. Thomas Carlyle a vorbit despre muncă — manuală sau intelectuală — cu accent de imn. Pentru el cea mai justă îndreptățire a existenții este munca. Din bucuriile ei, pe care niciodată nu ți le poate da robia marxistă, se încheagă imnul dinamic al vieții. Și muncitorul român, cel de astăzi și mai ales cel de mâine, trăește prea organic acest imn, interiorizat până la rugăciune, ca să nu țină la el cel puțin tot atât de mult, cât ține Constantinescu-Iași la rublele roșii. Și este vorba îndeosebi de țăranul nostru, acest mucenic al brazdei, atât de refractar dementei marxiste. Căci țara aceasta, țara cea adevărată, este o imensă rugăciune rostită de milioane de brațe, care nu uită să se încrucișeze pe piept înainte de a prinde sapa și după ce o leapădă. Tatăl meu, tăcut ca pământul pe carel- frământă și curat ca cerul sub care se roagă, cântă ca un iluminat când brazda reavănă îl îmbată cu duhul ei. Și e sărac și are șapte copii. El e bolnav numai când trândăvește. Căci știe că sudoarea cămășii petec'te este pentru oropsiții pământului cea mai mare binecuvântare a lui Dumnezeu. Și nu-i poți scoate din cap că rostul lui nu i-l poate frânge nimeni. De aceea munca lui, munca tuturor brațelor acestei țări, este o vastă rugăciune pe care noi, înfumurați cărturari n'o pricepem întotdeauna și de aceea au îndrăzneală să ne invite peste Nistru, Ana Pauker și Constantinescu-Iași. Căci dacă ar răbufni în noi sufletul autentic, pur, al acestei țări, la Chișinău n'ar mai fi astăzi mascarada antifascistă.

I-am fi tămăduit de mult și din rădăcini, pe toți antifasciștii.

Nițâ Mihai

Răsboiul?... *(Simplicissimus)*

Dușmanii muncitorilor

Argumentul cel mare al presei de stânga, veșnic în căutarea punctelor vulnerabile ale ideologiei naționaliste, este următorul: la fel cu fascismul italian și mai ales cu hitlerismul din Germania, naționalismul din România este o diversiune a claselor conducătoare pentru a abate revendicările economice și sociale ale claselor exploatate spre o agitație de suprafață, stearpă și fără urmări pozitive, întemeiată pe ura de rasă, sub forma frecventă a antisemitismului.

Presa națională, multă-puțină cât am avut-o și bună ori rea cum o avem, a fost toată vremea prinsă de subiecte privind certurile lăuntrice ale micilor noastre organizații politice și n'a găsit oricând nimerit să la în deaproape cercetare argumentul, abil strecurat de presa de stânga, al indiferenței noastre organice pentru problemele noastre sociale și economice.

Astfel, în păturile largi, muncitorești, țărănești, funcționărești, liber profesioniste și chiar studențești și-a făcut drum și a câștigat faimă de adevăr ideia că, naționalismul românesc este făcut să creieze împrejurări de puternică rezistență, bună stare și dominație politică pentru o serie de ciocoi, magnați ai industriei și oameni de casă ai acestora, împotriva păturilor muncitoare amăgite și mereu furate.

Hitlerismul, a cărui revoluție hotărîtă să fie națională și socială, n'a isbutit să fie decât o răsturnare de guvernanți și nu-i decât o prefacere a orânduirilor economice și sociale, era mult comentat, ca să se scoată pilde convingătoare în sprijinul democrației.

Dar, în ultimul timp, atacurile presei „democrate" aruncă un fapt nou în cumpăna discuției acesteia, arătând că și structura organizațiilor naționaliste din România este, la fel cu a celor din Germania, reacționară, feudală, oligarhică.

Într'adevăr structura organizațiilor naționaliste din România suferă astăzi o schimbare ciudată. Mișcarea naționalistă a început la noi ca o acțiune de revoltă a generațiilor tinere împotriva corupției claselor conducătoare și împotriva păturilor exploatatoare, în sate, mai ales în populația evreiască. Isbânda naționalismului fascist și a național socialismului german, precum și falimentul guvernărilor partidelor noastre vechi și noi, au grăbit succesul tinerei mișcări naționaliste din România. In câteva luni, dintr'o organizație uitată ca acea a cuzismului s'au alcătuit partide politice temute și mult discutate. Grabnica ascensiune a modestelor noastre formațiuni de luptă politică închide însă o mare pricină de întristare. Noile partide nu mai erau unitățile noastre de odinioară. In legiunile albastre ale profesorului Cuza, tineretul universitar a cunoscut atmosfera limpede a unei desăvârșite camaraderii, deprinzând o școală politică de nemărginită bună credință, dar de neasemuită valoare morală pentru un stat nou, care are nevoe de caractere eroice și de profesioniști integri. Partidele naționaliste de azi nu mai păstrează nimic din stilul de viață și de luptă politică a mișcării de eri.

In locul fermecătoarelor mișcări, cari anunțau o generație crescută la școala politică de luptă eroică și nețărmurit spirit de sacrificiu a generației tranșeelor, au apărut, în viața publică românească, partide noui, de aceiași naționalitate, de acelaș stil, de aceiași structură și chiar de aceiași tactică și deprinderi, ca cele pe cari le aveam. Ascensiunea mișcării naționaliste, în asemenea împrejurări, înseamnă prilej de amarnică amărăciune.

Peste visurile curate și peste munca necurmată în jertfe a unei tinerimi, crește astăzi trufașa abilitate politică a unei pojghițe de oameni cari nu cred în nimic. Sunt aceiași inși, așa de cunoscuți, pe cari îi găsim în fruntea tuturor partidelor din țară, recrutați din aceiași ceată de cinci până la șase sate de profesioniști politici, în neostenită vânătoare de oameni, credințe și situații. Ambiția, vanitatea, lăcomia și un suflet meschin îi mână dintr'o parte'n alta, amăgind bune-credințe, înfruntând idealuri, cocoțându-se în fruntea unor formațiuni pentru cari n'au făcut nici odată nimic. Cea mai nouă mișcare și cea mai nouă doctrină asupra cărora s'au năpustit este mișcarea națională *transformând-o în trei-patru „partide de guvernământ"*, cu program, cu personalități, cu aparatul politic pe care ei îl cunosc așa de bine și despre care naiva noastră lipsă de experiență nu știa nimic.

Dintr'odată, disprețuitele organizațiuni naționaliste s'au îmbogățit cu nume și relațiuni, precum și cu neașteptați camarazi de luptă. Rivnind la rolul de conducere politică, pe care pare să-l aibă în Germania o veche nobilime națională cu rădăcini în istoria politică și munca agrară a țărănimii germane, s'au aruncat spre mișcarea legionară o serie întreagă de supraviețuitori ai unei boerimi de incertă proveniență etnică și nelămurite merite istorice, îngreuind creșterea organică a unei acțiuni riguroase, cu nostalgiile greoae ale unui deplasat reacționism; tot așa s'a văzut cuzismul asaltat de insistența prietenie și nedorita tovărășie a unor bine cunoscuți agitatori, cari, în virtutea unor vrednicii nici odată arătate, se constitue, la orice ocaziune, în singurii îndreptățiți ai ideii naționale; n'au lipsit nici transfugii cari, văzându-și scaunele ministeriale periclitate, în vechile partide și-au descoperit, peste noapte, vocațiuni de tribuni naționaliști și bravând sonoritatea greco-bulgărească a numelor lor, au inițiat, sub pavăza nediscutatei integrități a unui vechi fruntaș politic ardelean, acțiuni imprecise pentru apărarea uitatei națiî valahe.

In asemenea împrejurări, mișcarea naționalistă era, în mod firesc amerințată de putința tutror răstălmăcirilor. Având în fruntea noastră plăpânde vlăstare ciocoiești, protejați de mătuși cu ciorapul doldora de bani, ori politicieni scăpătați și compromiși, a căror ideologie a fost tot deauna, și acum mai mult ca oricând, dictată de bancheri, industriași și oameni de afaceri, toată acțiunea noastră apare drept diversiunea isteață a unei oligarhii cinice, care speculează naiva bună credință politică a unor organizațiuni tinerești. Clasele producătoare, țăranii, muncitorii, funcționarii, liber profesioniștii toți cei cari trudesc pe frontul vecinic al muncii, pe câmp, în uzine, în birouri, ori în frământarea continuă a întreprinderilor de tot felul, toți cei cari sprijină, cu aprobarea lor neutră și nestiută, ideologiile politice și pe conducătorii politici, toți cei cari așteaptă să se arate credința politică dătătoare de dreptate socială pentru clasele muncitoare, n'au ce căuta în tabăra condusă de încerți naționaliști de ultimă oră. Actul de aderiune politică înseamnă înscriere sub flamura unei credințe care răspunde unor năzuințe naționale și sociale, dar și legământ de luptă alături de un conducător. Dar nici plăpânzii coconași greco-bulgari și nici tristele exemplare de politicieni fără partid, nu pot fi purtătorii de cuvânt ai claselor muncitoare românești. Deaceea clasele muncitoare părăsesc rândurile mișcării naționaliste.

Dar naționalismul românesc nu va birui cu o minoritate oligarhică dornică de dominație politică și favoruri. Viața și moartea mișcării naționaliste din România și prin urmare viața și moartea României, stă în cucerirea claselor muncitoare, a claselor pozitive, a claselor producătoare.

Misiunea mișcării naționaliste românești stă în afirmarea intereselor soicale și economice ale țărănimii, ale muncitorilor români și ale păturei de cărturari ridicați din aceste clase sociale, singurele clase sociale istorice și naționale pe cari le avem.

Părăsite de toată lumea, văduvite de conducătorii ei firești, adică de cărturarii ridicați din sânul lor, clasele muncitoare, Ion Opincă, Tudor Săcure, ori Crăciun, țărani fără țarină și lucrători isgoniți din uzină, au căzut pradă falsului socialism al unor agitatori profesioniști, pentru care problema socială și economică a României de după războiu și toată revoluția proletariatului nu înseamnă altceva decât încetarea agitațiilor antisemite. Intr'adevăr, de aproape douăzeci de ani, presa bucureșteană a trustului „Adevărul" și „Dimineața", reduce toată frământarea adâncă a naționalismului românesc la antisemitism, ca și când lupta asta nu se dă decât pentru a naționaliza întreprinderea de presă din Sărindar și tot de douăzeci de ani, cu ajutorul tuturor conducătorilor social democrați și mai nou antifasciști, salariați ai lor și agenți ai guvernelor burgheze, organizează demonstrații muncitorești, în cari, muncitorii români manifestează împotriva naționalismului și pentru o revoluție socială care să aducă dictatura „antifasciștilor" pe cari îi cunoaștem.

Mișcarea muncitorească din România, care și-a avut momentele ei de glorie și eroism și care și-a avut deasemenea luptele ei grele pe tărâmul revendicărilor sociale, stă astăzi la o grea răscruce. Social-democrația mai amăgește încă numeroase organizații, deși legăturile conducătorilor ei cu partidele burgheze, cu ministerele și chiar cu fondurile secrete ale bugetului acestui mic stat burghez sunt demult cunoscute; de aproape zece ani, șefii social democrației românești n'au mai avut nici o inițiativă, nici un gest de revoltă proletariană, ci au fost slujbașii bine plătiți ai guvernelor, care au căutat să-și asigure, prin ei, în schimbul câtorva mii de lei, liniște din partea muncitorilor. Cu o structură mai revoluționară, dar cu organizații mai puțin întinse, frământat de continui ruperi lăuntrice, și sbătându-se între pregătire și acțiune imediată, între fuziuni și independență, stă partidul socialiștilor ghelerteriști. Sgomotoși, oscilând între democrația prudentă și moderată a „Adevărului" și „comunismul" livresc, verbal, de birou al „Cuvântului liber", se agită „antifasciștii", proceselor de ultimă oră și „fronturilor" electorale, ridicați la rol de conducători de masse muncitorești, de o presă care are nevoe de tot soiul de diversiuni. Masă de manevră, pentru interese personale, în mâna social democraților și a presei democrate din Sărindar și școală de politică proletariană sub conducerea ortodoxmarxistă a ghelerteriștilor, muncitorii hrănesc de ani de zile aceleași nădejdi înșelate, așteptând capii cari să-i duc ăla biruință. Deocamdată, întărâtați de cei cari le speculează lor bunăcredința, există flamură de luptă împotriva naționalismului românese, pe care-l știu condus de ciocoi și de o oligarhie nesățioasă.

Astfel, crește, tot mai aprigă, încordarea între cele două fronturi: al tineretului naționalist și al claselor muncitoare, precum am arătat și alădată. Două fronturi de muncă: tinerimea și muncitorimea. Două fronturi românești, intelectualii de oparte și țăranii și muncitorii de cealaltă parte, învrăjbiți, într'o vreme când energiile lor înmănunchiate ar trebui să lupte împotriva unei pături superpuse, deopotrivă apăsătoare pentru toți.

Intâiul cuvânt de întovărășire trebue să pornească din tabăra naționalismului românesc. Din vechea tabără naționalistă a celor mulți și săraci, a celor muncitori și dornici de dreptate românească. Naționalismul din România este mișcarea de revendicări sociale și economice, de creație spirituală și de afirmare politică pornită de generațiile tinere ale nației, cari aduc cu ele legămintele neîmplinite ale celor cari au purtat războiul și cari au îndurat apoi, în anii de îmbuibare de după Unire, nepăsarea crâncenă a profitorilor și teribila apăsare a crizei economice. Tabăra asta este formată din tineri profesori pentru cari nimeni nu găsește catedre și cari s'au transformat în dascălii fără școală și fără loc ai nației, arătându-i calea unei munci eroice și a unei vreri neîmbânzite de mai bine, semănând pretutindeni dorința aprigă a prefacerilor; și tot aci sunt avocații și inginerii cari apără drepturile unei națiî întemnițate și construesc zidurile sufletești-ale României de mâine; și val după val, în cadența amplă și eroică a unui marș de isbânzi românești viitoare, tot aici, în tabăra asta a noastră, care se reface, vine și ceata fără număr a tuturor celor nemulțumiți și dornici de dreptate românească. Din tabăra asta trebue să pornească spre muncitori, vijelios, cuvântul de chemare la luptă comună.

In felul acesta, mișcarea națională își va recâștiga structura de la început, adică aceia a unei mișcări politice pentru apărarea intereselor claselor producătoare naționale, cari sunt țărănimea și muncitorimea, și se va putea pune temelia unui *front al muncii românești*, ca o mișcare muncitorească națională.

Octavian Neamțu

Dreptate studenţilor dela Drept!

Niciun parlament din lume nu suferă de mania legiferării. Se crează legi dintr'o necesitate de fapt, îndreptându-se situaţii care nu mai puteau dăinui, sau inovându-se procedee nouă pentru buna funcţionare a sistemului social.

Legea este deci o măsură impusă de o stringentă cerinţă şi aplicarea ei este indiscutabilă. A face legi nu e deci un simplu divertisment. La noi e, fără'ndoială, cu totul altfel. Se putea oare să zim la fel cu restul omenirii ? Fiecare sesiune parlamentară încearcă parcă, doborârea unui record. Cu cât se votează legi mai multe, cu atât reprezentanţii naţiunii sunt siguri că ţara va merge mai bine. Şi dacă faptele, de cele mai multe ori îndrăznesc a le contrazice imaginaţia, singurul remediu nu poate fi altul decât o nouă serie de legi care fiind exact pe dos decât cele precedente au toate şansele de a fi fericit aplicate. Şi jocul de-a legile se urmează automat. Nici-o rotiţă a angrenajului administrativ, nicio categorie socială, n'au scăpat neudate de o ploale de legi, a căror bună intenţie fusese limpezirea iar al căror rezultat este confuzia.

Numărul licenţiaţilor în drept, devenise la un moment dat ameninţător, datorită unor bine cunoscute cauze pe care nu avem a le cerceta aici. In faţa primejdiei de a se vedea palatul de justiţie populat de un număr de „maeştri" care să depăşească pe acel al clienţilor, a intervenit legea din Decembrie 1931 „pentru organizarea corpului de avocaţi". Intenţia, foarte lăudabilă, rezultatul, deplorabil, vom vedea mai departe dece. Prin piedicile puse în calea candidaţilor la titlul de avocat, s'a încercat aşa dar rărirea rândurilor. Se cere astăzi pentru a pleda un proces nestingherit, titlul de doctor în drept, un stagiu prealabil de 3 ani, precum şi trecerea unui examen de liberă practică avocăţească. Cu alte cuvinte, după 5 ani de frecventare a cursurilor, de ascensiuni prin diverse sfere, care de care mai stratosferice, după obţinerea ultimelor examene de doctorat, nu poţi totuşi să-ţi câştigi existenţa, pentru onor. barou a socotit cultura juridică îngurgitată pe băncile facultăţii, ca necompletă. Trebue să te tocmeşti la un maestru, abia licenţiat de multe ori, să-i porţi servieta cu dosare timp de trei ani prin tribunale şi judecătorii, să crăpi de foame pentrucă n'ai dreptul să ai clientelă şi pe urmă să mai dai şi un examen în faţa unei comisii care n'are niciun interes să-ţi dea drumul. Dacă ai norocul să scapi de acest ultim purgatoriu, începi abia atunci să intri în viaţă, la o vârstă când alţii sunt de multă vreme statorniciţi.

O, şi dacă ar fi numai atât ! Imi permit o diversiune, care are totuşi rostul ei. S'a vorbit mult şi s'a hotărât şi mai mult, despre naţionalizarea profesiunilor. S'au făcut fără 'ndoială şi multe legi, cu pretenţia de a se fi lămurit problema. Şi fiecare s'a simţit dator să strige şi să se frământe pentru îndepărtarea străinilor din barouri. Nu noi acestia dela „Sfarmă Piatră" ne vom pune împotrivă. Vreau să arăt numai unde duce cretinismul „creator" al unei legi, care a vrut să fie bună şi a eşit rea.

Se ştie că majoritatea studenţilor descind în vâltoarea oraşelor mari din sărăcia satelor. Mijloacele lor de trai sunt cât se poate de reduse şi relungirea perioadei de studii, adică a timpului în care posibilitatea lor de a-şi câştiga existenţa este nulă, înseamnă pur şi simplu îndepărtarea lor. Foarte bine, veţi zice, acesta a şi fost scopul legii. Ar fi foarte simplu şi poate nici noi nu ne-am sbate prea mult, dacă această îndepărtare a studenţimii române şi creştine a satelor, nu ar permite exclusiva ascensiune a elementului jidovesc. Evreii nu vin dela ţară, ei nu sunt lipsiţi de mijloace, banii lor şi dacă nu ai lor, ai comunităţii, le permit trecerea tuturor porţilor şi pătrunderea în barouri.

Iată deci o flagrantă contradicţie, o criminală sabotare a elementului naţional, Pe deoparte sbieri în numele unui naţionalism de paradă, pe de altă parte inlesnesti căpătuirea tocmai a păturei celei mai anti-româneşti, care e jidovimea.

Iată unde duce „lego-mania" sau boala de a voi cu tot dinadinsul fericirea ţării depe dealul Patriarhiei.

Studenţimea juridică din toată România, se frământă de îndelungată vreme, pentru a i se face dreptate. Dela ministrul de justiţie până la barouri, toţi îi sunt împotrivă. Când agitaţia devine ameninţătoare, începe seria promisiunilor. Cum se lasă liniştea, doleanţele studenţimii nu mai sunt ascultate. Nu e de înţeles mai ales atitudinea ostilă a avocaţilor, care preferă să se vadă, într'o bună zi, nu prea depărtată, radiaţi de un consiliu de disciplină jidovesc pe motivul că sunt creştini, decât să consimtă a se modifica parodia de lege în vigoare, care-i ameninţă şi pe ei tot aşa de mult.

A produce astfel de neînţelegeri interne, a ataţa antipatii, tocmai în clipele acestea grele, când e nevoe de mai multă unire, e o concepţie nu numai nedemnă, dar anti-naţională.

Dacă totuşi studenţii vor fi siliţi a lupta singuri pentru câştigarea unui drept care nu e numai al lor, o vor face-o. Pentru aceasta se cere însă hotărire şi credinţă într'o izbândă care nu va putea veni, fără perseverenţă şi sacrificiu. Dacă legea nu intră în discuţia Parlamentului în această sesiune, situaţia va rămâne de neschimbat. Promisiunile mincinoase vor curge iarăşi pentru a se linişti spiritele şi dacă părăsirea luptei de dragul unei promisiuni se va întâmpla şi acum, viitorii candidaţi al stagiului pot fi siguri că nu vor scăpa de el.

Susţinerea dârză a unei acţiuni se face numai în atmosfera aceluiaş entusiasm iniţial. Dacă morbul indoelii stă să intre între rânduri, toată străduania e zădarnică. Studenţimea trebue să arate astăzi, mai mult decât oricând, că ştie ce vrea şi ştie să vrea... *Dreptate !*

Vintilă Horia

Bogdan Petriceicu Haşdeu

Bogdan (Tadeu) P. Haşdeu se trăgea dintr'o familie veche de peste 300 ani. El a fost în tinereţe ofiţer în armata rusă.

Odată căpitanud său făcându-i observaţii în faţa soldaţilor, el ripostă pe loc, pălmuindu-l, iar drept pedeapsă fu trimis în Siberia. Isbuti să fugă şi veni la Iaşi în 1856, unde a fost urmărit pe cale diplomatică. Mihail Kogălniceanu, ministrul din vremea aceea, il povăţui să-şi schimbe numele din Tadeu în Bogdan, iar guvernului rus ii răspunse că cel aflat la Iaşi este alt Haşdeu decât cel urmărit. Dacă n'ar fi fost sufletul de român al lui Kogălniceanu, neamul nostru ar fi fost lipsit de condeiul său atât de ascuţit şi de mintea lui luminată. N'ar mai fi văzut lumina zilei „Răsvan şi Vidra" şi n'ar mai fi scris studiile sale cu caracter filologic care au uimit atâţia învăţaţi străini.

Dar mai presus de toate, Bogdan P. Haşdeu, născut în Cristineştii Hotinului, a arătat o rară înţelegere pentru diferitele probleme în legătură cu istoria neamului. El s'a ocupat şi cu studiile de ordin religios, cum de exemplu „Talmudul ca profesie de credinţă a poporului israelit". In această lucrare a lui arată pericolul judaismului în omenire şi mai ales la noi. Cartea aceasta ca şi alte câteva lucrări ale lui Haşdeu nu se mai găseşte azi în comerţ. Nici la anticari — cari sunt în majoritate jidani — nu se mai vede.

Se spunea atunci ca şi acum că noi suntem o ţară prea puţin toleranţă faţă de străini. El a dovedit contrariul scriind : „Istoria toleranţei în România". In adevăr iată ce spune el la pag. 83 a lucrării de mai sus : (fragment dintr'o scrisoare a lui Ştefan cel Mare către regele polon) :

„Ambasadorul tău găsi aci în Moldova la un Evreu pe o doamnă leşească răscumpărată din robia tătară şi neavând cu ce să plătească Jidovului, puse chezaş pe boierul nostru Teodor, staroste de Hotin pentru suma de 120 galbeni unguresti roşti".

(El o tradusese dintr'o colecţie de documente ruseşti : „Actele Rusiei Occidentale", tipărită în 1803. S'a publicat în româneşte împreună cu alte documente din acea epocă, cu litere chirilice, în „Uricarul" lui Codrescu).

„In zilele lui Ştefan cel Mare un galben era atât de scump încât în Arhivele Statului — zice Haşdeu, care a fost şi director al Arhivelor din Bucureşti — se află un document despre vânzarea unui sat întreg pentru 75 galbeni : vă puteţi dar închipui imensele profituri ce le scotea fără nici o bătaie de cap speculaţiunea judaică din răscumpărarea prizonierilor din războiu".

Şi mai departe adaugă el :

„Epistola lui Ştefan cel Mare este importantă nu numai pentru caracteristica comerţului evreesc, ci încă mai cu deosebire când e vorba de toleranţa religioasă, arătând că guvernul român, îngăduta legalmente, ca o creştină să fie sclava unui stăpân Israelit, ceeace ar fi revoltat în acea epocă toate spiritele din ţările cele civilizate ale Occidentului — unde se ştie că erau persecuţii religioase grozave, — ţări cari azi — cartea e scrisă în 1868 — se încearcă a le recomanda precepte de moderaţiune, în loc de a le studia ele însile în Istoria Românilor".

„Locuitorii satului Onitcanii în Basarabia acuzară 4 evrei de a fi omorit copilul unui român din porunca hahamului".

„De aci n'a urmat nici o violenţă, nici o vendetă din partea poporului.

„Cei inculpaţi au fost trimişi dinaintea lui Vodă la Iaşi, iată totul !

„Mihaiu Racoviţă, care domnea atunci, deşi îi credea vinovaţi în realitate, totuş nu socoti cuviincios de a da o sentinţă potrivită, ci din contră organiză un fel de tribunal la care luă parte toată populaţia israelită din Capitală (adică din Iaşi)".

„Vodă, — zice cronicarul — făcut-a divan şi a chemat pe toţi Jidovii din Iaşi şi Turcii şi pe toţi boerii cu mic cu mare (Letopiseţi, tom. III, pag. 133)".

„In faţa acestui majestuos „sanhedrin" compus din creştini, din musulmani şi din talmudişti, cei acuzaţi au fost supuşi interogatoriului şi înşişi israeliţii au pronunţat verdictul, zicând lui Vodă : „cum au făcut să-şi ia plata".

„Intrebăm pe oricine — zice Haşdeu cu cartea sa „Istoria toleranţei în România", pag. 86 — dacă o asemenea procedură, unică în felul său în analele lumii, nu trebuie să facă să roşească pe toţi aceia cei mai declamă încă astăzi contra netoleranţei religioase a Românilor.

„In fine cât despre secolul nostru nimic nu arată rolul Jidovului polon în Moldova decât un pasaj dintr'o poemă descoperită mai deunăzi de către d. Alexandri (Presa nr. 14 din 19 Martie 1868, foileton) şi în care se arată în următorul mod intrarea Turcilor în Iaşi :

„Spart-au boltă negustoreşti
După sfaturi judoveşti,
De mărfuri prădându-le
La Jidovi vânzându-le !
Care boltă mai era,
Jidovii le-o arăta
De era moldovenească
El zicea că-i grecească
Şi turcii aprinşi pe loc
O despuia şi-i da foc
Dând averea creştinească
Pe mâna cea jidovească".

„Judece acum oricine, dacă Românii persecutau pe evrei sau mai de grabă evreii pe români ?...".

Iar în lucrarea : „Industria naţională, industria străină şi industria ovreiască faţă cu principiul concurenţii, Bucureşti 1866 :

„Din toate popoarele europene numai ovreii ne prezintă spectacolul unui neam întreg de zarafi şi prăvăliaşi.

„In acest mod, de îndată ce Judaismul se strecoară într'o naţiune, negoţul banilor şi negoţul de prăvălie iau proporţii cu totul în desarmonie cu desvoltarea celorlalte ramuri industriale".

„Peste puţin timp, ovreii se înavuţesc, fiind lesne a se înavuţi pentru cine câştigă lesne, pe când industria naţională urmează cu greu, fiindcă păşeşte muncind.

„In fine ţara se schimbă în următorul tablou :

Pe planul I-iu

Cei mulţi — leneşi
Cei leneşi — bogaţi
Cei bogaţi — Ovreii.

Pe planul al II-lea

Cei puţini — muncitori
Cei muncitori — săraci
Cei săraci — naţiunea.

Dar trândăvia cea colectivă nu este singura trăsătură caracteristică a Judaismului.

„Toţi oamenii doresc a merita respectul altora.

„Numai Ovreilor e necunoscută ruşinea, gingaşa oglindă a simţului de demnitate.

„Bătându-şi joc de respectul altora, Jidanul introduce frauda în toate : rachiul e otrăvit, măsura e falsă, marfa e putredă.

„Bătându-şi joc de respectul altora, Jidanul se îngraşă în specule, oprite de legislator sau desaprobate de conştinţa popoarelor : camătă, contrabandă, prostituţiune...

„Bătându-şi joc de respectul altora, Jidanul împrăştie germenul corupţiunii : bancruta, spionajul şi mita.

„Bătându-şi joc de respectul altora, Jidanii se usucă, în sgârcenie şi mucezesc în mizărie"

Vedeţi ocupaţiile lor : camăta, prostituţia, contrabanda, bancruta, spionajul şi mita.

Acestea sunt părerile lui Haşdeu, spuse răspicat în problema ovreiască.

Const. Constantinescu

Lucian Blaga; orizont și stil

Realitatea e un cosmos prea impresionant și prea adânc; fuga gândului spre cuprinderea întregei totalități cosmice, e o fugă spre imposibil. Nostalgica noastră comprehensibilitate face aci o despicare polară: universul-material, cu legea lui dură și invariabilă, cu ansamblul formelor spațiale turnate peste veacuri în sfidătoare metafore algebrice, și universul-historic, cu mersul său rectilinîu pe direcția timpului, cu ireversibilitatea sa, cu sentimentul cosmic al omului și cu imaginea simbolică a totului pierdut în marele spațiu al culturii. Se desfășoară aci, un aer de orizont nou în cerul gândirii filosofice; efortul înțelegerii se adâncește în constelația culturii.

Dar cultura e o realitate vie, un cosmos care trăește într'un univers istoric. Întregul ei suflet e străbătut de raza imponderabilă a stilului. El se desfășoară impresionant peste tot cerul culturii; el nu lipsește niciodată. Ipoteza unui „gol stilistic" este inexactă; iluzia lipsei de stil, e un amestec dezordonat de stiluri. Stilul se desfășoară puternic și închide viața într'un cadru stilistic; el apasă dur și neîntrerupt asupra noastră. Dar noi suntem profund integrați în el, ne naștem în el și inspirăm numai din aerul lui. Barbara lui dominare este aproape insesizabilă. Ca să-l vedem în toată prezența sa hegemonică, trebue să ne desprindem din el, să ne desintegrăm, să facem efortul de distanțare în timp și să ne înălțăm până la viziuni sintetice. Aci însă, Lucian Blaga face o fină despicare a fenomenului. Efortul de comprehensiune e numai un fenomen de constatare, ceva epigonic și de reprivire. El se integrează în mecanica severă a conștiinței. Fenomenul de constituire a stilului, e un impuls primar, mult mai adânc și venit din alte lumi. Aci se deschide acum o problemă mare și pasionantă: problema fenomenului stil, căutarea unei bolte ascunse în suflet, din care să se desfășoare aerul vibrant al culturii. Vechea teorie a imitației oferă individului paternitatea creației stilistice; odată format, stilul se răspândește încendiar. Dar fenomenul paralelismului în câmpul marelor culturi, refuză categoric teoriile despre bazele generatoare ale stilului. Mult mai adâncă și mai impresionantă este teoria simbolismului spațial. Frobenius și mai ales Spengler, în epocala sa carte asupra „Prăbușirii Occidentului", situează în centrul generator al fiecărei culturi, un anume sentiment al spațiului. În sistemele lor morfologice, spațiul se desfășoară simbolic peste tot spiritul difuz al culturii. Sentimentul cosmic, cu viziunea spațială desface întreg fluidul stilistic. Cultura apuseană ascunde tot misterul creației în simbolul „spațiului tridimensional infinit", iar cea hamitică se refugiază în „spațiul-boltă". Este desigur o privire adâncă, atât de adâncă, în cât Spengler n'a putut ieși din ea niciodată. Lucian Blaga însă, nu vede în viziunea spațială o putere de simbol. Un stil cultural are un complex de determinanți; sentimentul cosmic este și el unul din determinanții principali, dar nu este determinantul unic și hotărâtor.

Sentimentul infinitului tridimensional se adâncește tot atât de puternic în spiritul faustesc ca și în cultura indiană; el deci, nu aparține cu exclusivitate unei culturi oarecare, și puterea lui simbolică se dizolvă spomotos. Izvorul adânc, norodul obscur din care curge fluviul stilului este mult mai departe. După acel întuneric misterios și creator fuge gândirea marelui Lucian Blaga.

Dar lumea acela cu zvâcniri telurice este o lume în profunzimile ființii noastre; ea fuge din raza de cunoaștere a morfologiei culturii. Lucian Blaga o prinde prin farmecile „psihologiei abisale". Aci e un punct remarcabil pe curba gândirii lui Blaga. Explicarea fenomenului-stil prin morfologia culturii și prin forțele temutului inconștient, e o încercare de glorie în probleme de veacuri. Dar inconștientul în concepția domnului Blaga nu e nici o entitate pur metafizică și nici un haos înspăimântător de tensiuni și dorințe refulate. Inconștientul e o realitate psihică amplă, o structură cu o dinamică proprie și cu inițiative proprii; el e un cosmos cu funcții suverane. El dă vieții conștiente dimensiunea adâncimii. Din miezul lui însă, iradiază zăcăminte puternice, reflexe adânci, structuri, unde și conținuturi, care colorează și nuanțează conștiința. Răzbaterile din inconștient se circumscriu în terminologia lui Blaga, în procesul dinamic al „personanței". Ea aduce întreg valul orizonturilor subconștiente în lumina conștiinței. Inconștientul își durează orizontul său spațial, se solidarizează cu el și nu fuge din el niciodată; pe când conștiința se îndreaptă spre peisagii fugare, nu se integrează solidar în ele și schimbă orizonturile. De aci multe incongruențe între viziunea spațială și diagramele peisagiului; în desfășurarea aceluiași peisagiu pot să coexiste culturi dizerile. Exemplu ilustrant avem în Ardeal, unde poporul saxon cu viziunea lui spațială plină de spirit gotic, de mistica libertății și duhul dârz, geometrizat, în viguroasă luptă cu natura, stă alături de orizontul creației românești, unde zvâcnește puternic viziunea „spațiului mioritic". Aceste orizonturi subconștiente răzbesc prin pereții pietroși ai conștiinței, și se proectează în frumoase realizări stilistice. Dar în aria blocului conștient se mai desfășoară și orizontul temporal.

Timpul e o realitate imensă din care nu putem fugi; el se proectează și mai adânc, în aria cosmosului inconștient. De acolo aruncă accente și configurații. Timpul pierdut în orizontul subconștientului curge neegal, se complică interior și dizolvă omogenitatea timpului conștient. El durează fizionomic și profil.

Marile sale epoci se figurează în dimensiuni spațiale, trecutul, prezentul și viitorul e un sistem de raze care pornind dintr'un centru luminos, despică pe sensuri opuse întreg imensul universului istoric. Formele timpului-orizont subconștient se desfășoară după accentul cu care dinamica abisală apasă asupra uneia din dimensiunile timpului. Printr'un botez metaforic, Lucian Blaga distinge trei profile diverse de orizonturi temporale subconștiente: timpul-havuz, cu orizontul deschis pe linia infinită a viitorului, cu setea zguduitoare după clipa de mâine și cu structura sa profund ascendentă.

Timpul-cascadă cu orizontul implântat adânc în dimensiunea trecutului. Omul vrea să se desprindă din prezent, să fugă înapoi spre început. Timpul în trecerea sa prin prezent către înspăimântătorul viitor înseamnă devalorizare, decadență.

Timpul-fluviu, aci orizontul se desfășoară numai în prezent. Nici o clipă nu-i mai valoroasă decât cealaltă, nici o clipă nu-i o fugă spre altă clipă, ci un scop în sine și pentru sine. Orizontul temporal ascendent, saltul formidabil în viitor îl întrezărește Lucian Blaga „ca perspectivă secretă a culturii și religiei ebraice". Sufletul ebraic respiră numai pe dimensiunea viitorului, de aceia în mentalitatea ebraică, viitorul e profund mesianic. Același viitor suveran e surprins și în teoria evoluționismului; lumea e o mare trecere dela haos la un cosmos tot mai perfect. Omenirea fuge și ea, către o structură interioară mai cosmotică. Timpul are deci, virtuțile lui creatoare; el complică și structurează.

Istoria omenirii, istoria Universului întreg, ba chiar și istoria ca dimensiune a existenții, atârnă de un anume orizont temporal subconștient. Configurația orizonturilor sufletești se figurează într'un „dublet" orizontic.

De aci privirea adâncă a lui Blaga, zmulge o lume de secrete din ceața nordică a inconștientului. Cele două orizonturi sunt numai un fel de proecțiune organică a subconștientului; ele schițează numai un cadru preliminar. Întreg universul stilistic e mult mai complex; el ascunde și alți determinanți.

Pe curba acestora, accentul axiologic ocupă un punct remarcabil. El este un reflex subconștient adânc, organic solidar cu orizonturile subconștiente; din el invadează inițiativa de „prețuire", accentul de valoare asupra orizontului. Pictura faustiană se desfășoară evolutiv, dintr'un cadru trasat fuge spre infinitul mare; cea indiană însă, deși cu același orizont spațial, are un mers involutiv, dela cadru spre infinitul mic. E o atitudine de non-solidarizare axiologică; un accent axiologic negativ. Dar subconștientul mai ascunde ceva; în raport cu orizonturile sale, el are mai multe posibilități de mișcare. El poate da vieții ca totalitate un sens fundamental din care înflorește sentimentul destinului. Sensul acesta poate fi interpretat ca înaintare în orizont, ca retragere din orizont sau ca stare pe loc.

Europeanul e în veșnică expansiune, în expediție cuceritoare, în mers spre infinit. El poartă sentimentul „anabasic" al destinului. Indul din contră, e în permanentă retragere din lume; destinul său terestru e „atitudinea catabasică". Dar constelația factorilor determinanți ai stilului nu-i completă; a rămas încă năzuința formativă care crează și desvoltă pe o linie consecventă lăuntrică formele stilistice. „Ea este apetitul formei, nevoia invincibilă de-a întipări tuturor lucrurilor din orizontul nostru imaginar forme articulate în duhul unei străitoare consecvențe.

Modurile năzuinței formative intenționează prinderea unei transcendențe; modul individualizant în metafizica lui Platon, iar cel stihial, elementarizant e în abisul subconștient al orientului. Tot cerul acestor factori, formează o constelație de mare rezistență interioară, numită „matca stilistică". Cosmosul negru al inconștientului e împărăția bogată a „Logosului larvar", din el zvâcnesc toate energiile creatoare de forme.

„Orizont și stil" e o carte epocală; sondarea întunericului teluric ridică superba teorie a fenomenului-stil. Chiar dacă anii o vor șterge ca totalitate, din ea vor rămâne fragmente neînvinse, căci adevărurile eterne înving legea dură a timpului.

Axente Sever Popovici

COLȚURI DE CREMENE

SAU STIHURILE LUI NICOLAE ANCUȚA RADOI, CĂTRE VARUL ION

IX

PRINOS DE ROD

Tu nu știi, vere Ioane, c'ast'noapte
Au curs gălgâind butelii de aur,
Și'au fost asvârlite fecioare necoapte
Mugirilor pătimașe de taur...

Tu nu știi că grâul oftărilor tale
Și brațele frânte cu cântecul sfânt,
Au fost adunate vârtej în pocale
Și supte cu chiot — adânc — sub pământ.

X

ISPĂȘIRE

Moare tata de foame
Cu vina c'a fost în răsbel;
I-au luat și cenușa din vatră
Și n'are cămașă pe el.

Nici apa nu vor să i-o lase
Și-i scuipă 'n obraz sfidător
Vecinul ce-ajunse la cârmă
Știi.. ăla de-a fost dezertor !...

XI

PURTĂM BLESTEM

Să plângă părinții și frații,
Să plângă tot neamul plugar...
Nu-i chip să ne smulgem din clisa
Destinului nostru amar !

Feciorul plecat să se urce
Pe scări de lumină și vis,
Ajunse în vârf și pe urmă...
Se stinse, de foame ucis!

Nicolae Ancuța Rădoi

Ord.·. Marele Orient al României

In numărul trecut am arătat, producând o serie de dovezi, că Marele Orient al României, nu este altceva decât o prea plecată slugă a diabolicei organizaţiuni masonice Marele Orient al Franţei.

Credem că nu ar mai fi nevoe de nici o precizare.

Totuşi pentru a şterge şi cea mai mică urmă de îndoială, prezentăm aci încă un argument în sprijinul tezei noastre, cu menţiunea că este de esenţă pur masonică.

Astfel, „fratele" Col. *I. T. Ulic*, Pro mare Maestru al Marei Loji Naţionale, combătând el însuşi pretenţiunea de independenţă a M. O. R. face anumite declaraţii ce sunt publicate în revista chestorului .·. Daschievici „*Paza*" nr. 2-4, Iulie 1930, pagina 17: ...„*Dar le vom răspunde dacă va fi nevoe, publicând darea de seamă a şedinţei Marelui Orient din Franţa din care se arată că acest „Mare Orient din România" NU ESTE DECAT UN CAMUFLAJ, CONSTITUIT DE NEVOE*".

Această pecete masonică aplicată Marelui Orient de către un „*Licenţiat în Cabală*", „*Mare Inchizitor Secret*" şi „*Mare Hierofant*" ne scuteşte de orice comentarii, internaţionalismul Marelui Orient fiind pe deplin dovedit.

Primele rădăcini ale M. Or. de Fe Franţa au fost câteva loji, formate încă dela 1750, de către aventurieri prăpăştiţi prin România.

Cu timpul unele se evidenţiază: „*Înţelepţii din Heliopolis*", „*Steaua Dunării*" din Bucureşti, „*Renaşterea*" din Ismail, „*Discipolii lui Pytagora*" din Galaţi, etc., funcţionând continuu sub obedienţa Marelui Orient de Franţa.

Sistemul lor de activitate le pune veşnic în conflict cu legile statului; diferite sancţiuni aplicate de către Domnitori sunt mărturie, iar Cuza-Vodă sfârşeşte prin a da ordin să se ardă până la temelie o lojă din Bucureşti care lucra continuu împotriva regimului monarhic şi ordinei în stat.

◆ Perioada războiului „adoarme" pentru un timp activitatea sogolilor Marelui Orient.

In 1920 iată că apare un domn *Blumenthal* care vroind să facă concurenţă Marelui Orient, creează el o „*Mare Loje Americană*". După ce strânge nişte taxe în folosul său personal, escrocul dispare.

Este înlocuit la conducere de un alt jidan *Bernard Hornston (Hornstein)* care voind să demonstreze că istoria se repetă, procedează la fel...

Marea Loje Americană din New-York trimite, atunci pe un credincios frate .·. şi mare inspector *Osias Lang*, care apare în România prin 1922 pentru a pune capăt desordinei din loji.

Într'adevăr acesta reuşeşte a regrupa lojile ce funcţionau sub obedienţa Marelui Orient al Franţei, unindu-le cu subordonatele Marei Loji Americane într'un singur mănunchiu.

Iar pentru a arunca cu praf în ochii neştiutorilor şi pentru a dovedi că nici un interes străin nu este în joc, el botează noua adunătură de loji cu denumirea de „*Marele Orient al României*" ce la fiinţă deci la 12 Septembrie 1925.

◆ *Marele Orient al României* îşi continuă activitatea, sub ordinele centralei dela Paris, ajungând în momentul de faţă să aibă sub jurisdicţiunea sa următoarele loji:

Acacia, Bârlad; *Dreptatea* Braşov; *Unirea*, Bucureşti; *Die Arbeit*, Bucureşti; *Redeşteptarea*, Bucureşti; *Română*, Bucureşti; *Steaua Dunării*, Bucureşti; *Solidaritatea*, Bucureşti; *Înfrăţirea*, Bucureşti; *C. A. Rosetti*, Bucureşti; *Prof. Dimiu*, Bucureşti; *Phoenix*, Bucureşti; *Minerva*, Bucureşti; *Carol Davila*, Bucureşti; *Fraternitatea*, Cernăuţi; *Discipolii lui Pytagora*, Galaţi; *Libertatea*, Ploeşti; *Egalitatea*, Timişoara; *Loţonizi*, Timişoara; *Pax*, Timişoara; *Zur Bruderlichkeit*, Bucureşti; *Concordia*, Arad; *Aurora*, Braşov, precum şi o serie de loji de mai puţină importanţă ca: „*General Solacolu*", „*Umanitatea*", „*Munca*", „*Orientul*" şi „*I. H. Rădulescu*".

● Iată acum şi cine sunt aceia cari, cu şorţul pe burtă şi ciocanul în mână conduc astăzi „lucrările" Marelui Orient:

Ing. *Victor Sterea*, (jidan); dr. *Gheorghian*, av. *Emil Papiniu*, g-ral rezervă *Solacolu*, *Carniol*, *Adolf Stern*, dr. *W. Filderman*, preşedintele U.E.R.; *Adolf Magder*, *Stancu Brădişteanu*, *Leon Salzman*, *Alfred Pauker*, dr. *Alperin*, *Mauriciu Rubens*, *Iosif Brucăr*, *N. N. Lenguceanu*, *M. Rogan*, *Horia Furtună*, *Max Bercovici*, *S. Ludvig*.

Dintre fruntaşi remarcăm: *Voicu Niţescu* (Dreptatea, Braşov), *Al. Vaida Voevod*, *V. Cădere*, *Pillat*, *Şerban*, *Brediceanu* (aceştia sunt trecuţi în lista lojei „Ernest Renan", Paris); *Sever Dan*, (Unirea), *Romulus Voinescu*, *Cokuat*, *Bloch*, dr. *Alfandari*, *Pierre Dillan*, *Alevy*, *Herescu*, *Kreisel-Cosla*, *Arnold Lindemberg*, *Goliger*, *Rogalski*, *Feldstein*, etc., etc.

Resonanţa numelor este isbitoare dar nu e de mirare.

◆ Una din caracteristicile Marelui Orient din România este aceea de a avea printre membrii săi 85-90% jidani.

Iată de pildă cine formează R.·. L.·. (respectata lojă...) „*Steaua Dunării*".

Bravianu A. Sache, Profesor; *Degen Georg*, Comerc. instr. muz.că; *Feigenbaum Heinrich*, Maistru de cor; *Finkelstein Osias*, *Dentist*; *Finkelstein Zalman*, Dentist; *Gluglea Alexandru*, Comerc. manufactură; *Herescu Bernard*, Bancher; *Costea Kreisel Mihail*, Avocat; *Ludwig Samuel*, Artist; *Rubens Mauriciu*, Comerc. pălării; *Schwarz Mauriciu*, Industriaş; *Rubin Georg*, Comerciant; *Grünberg Matias*; *Tschumper Paul*, Proc. banca elv. de dep.; *Foglu Manole*, Expert contabil; *Einhorn Sigi*, Comerc. galoşi; *Cohen Martin*, Comerciant; *Teller Heinrich*, Agentură et Comision; *Nemeth Natan*, Comerciant; *Wappner Iosif*, Articole de menaj; *Graubart Carol*, *Rauch Leon*, Comis. import; *Alfandary Maurice*, Agentură şi comision; *Avramescu Isidor*, Comerciant; *Klapper Alexandru*, Comerciant; *Goldenberg S. Zamy*, Comerciant; *Salzman Arthur*, Comerciant; *Beer Theodor*, Director conservator; *Wagschall Heinrich*; *Samn E. D-siré*, Comerciant; *Lindenberg Arnold*, Func. comerc.; *Gut Heinrich*; dr. *Halevy Mayer Avram* Rabin; *Câmpeanu Lazăr*, Contabil; *Rubin E. Mihel*, Comerciant; *Zeigher Marcel*, Comerc. mag. George; *Brucăr Iosif*, Avocat; *Teffner Adolf*, Artist; *Kepferman Arthur*, Comerciant; *Cohen Enrico*, Pictor; dr. *Zisman Maurice*, Medic; *Rohrlich Herman*, Comerciant; *Aberfeld Neumann*, Student medicină; *Marcovici Aron*, Ag. de publ.; *Iaslovitz Arnold*, Comerciant; *Pomponiu Constantin*, Arhitect; *Marcovici Otto Eduard*, Administrator „Adevărul" şi „Dimineaţa"; *Szombath Desideriu*, Ing. electr.; *Rausnitz Oscar*, Comerciant; dr. *Petrescu Dumitru*, Medic; *Andreas Kalkan*, Proc. Rudolf Mosse; *Enacovici George*, Profesor-compozitor; *Philipp Donato*, Proc. banca elv. de dep.; *Bănică Ion*, Arhitect; *Constantinidi Gheorghe*, Proc. Mosse, contabil; *Savulescu Dumitru*, Arhitect; *Herzog Adolf*, Agentură şi comision; *Bischoff Cezar*, Inginer; *Şimanian* Simon, Comerciant; *Vlădescu Ion N.*, Avocat, fost procuror; *Kahane Siegfried*, Avocat, dr. drept Roma.

◆ Dacă spaţiul ne-ar permite, prezentarea listelor celorlalte loji componente ale Marelui Orient ar arăta absolut aceeaş situaţie: predominantă elementului semit.

Se înţelege acum mai uşor, credem, de ce Marele Orient luptă împotriva religiei creştine şi sapă temeliile aşezării de stat.

Aceasta este oglinda fidelă a Marelui Orient al României.

Nu filantropolie şi umanitarism, ci judaică luptă de distrugere a tot ce mai este românesc în această ţară.

◆ In ultimul timp Marele Orient al României capătă noui aderenţi.

Astfel în Iulie 1935, *Mihail Sadoveanu*, de profesie crâşmar, decis să schimbe duhoarea hrubelor din Iaşi cu cele din Bucureşti, constitue aci o nouă lojă pe care o intitulează pompos „*Marea Loje Naţională*" care a creiat în afară pentru atragerea naivilor aşa zisul han al Ancuţii din str. Isvor 116, şi care se compune printre alţii din următorii: *P. Râşcanu*, procuror general, Inalta Curte de Conturi; *Kogălniceanu M. V.*, *Ştefan Lupescu*, *Const. Meisner-Iaşi*; *Sergiu Niţă*; c-dor rezervă *Negulescu*; *H. Streitman*; av. *St. Văleanu*; *Eustaţiu Stoenescu*, pictor; *Paul Georgescu*, ex. contabil; *M. Sevastos*, publicist (Adevărul); dr. *Krainic*, dentist; *Al. O. Teodoreanu*; *Artin Sarchizian*, comerciant; *I. V. Tascu*; *Const. Frimu*; *D. Buruiană*; av. *Etihi*; *I. G. Iliescu*, funcţionar; prof. *Marin Bilciurescu*; av. *Em. Manoliu*; *Romeo Ionescu*.

Tot alături de Marele Orient activează şi aşa zisa lojă d'sidentă „*Carol Davila*" din calea Moşilor condusă de fr. .·. dr. *Ştefan Anastasiu*, *Isac Brănişteanu* — frate cu Bubi — *Al. Vintilescu*, *R. Efraim* şi prea cunoscutul *Max Wurmbrant*.

Dar capitolul masoneriei nu s'a terminat încă.

Florin Becescu

Masoneria şi alegerile franceze

Mereu hărţuită de noi şi de toate publicaţiile anti-masonice străine, francmasoneria îşi continuă cu disperare lupta de destrămare a statelor, de răsturnare a Tronurilor şi de subminare a Bisericii.

Cu toate că, zi de zi, practicile ocult ale acestui uriaş păianjen devin tot mai cunoscute şi deşi aproape pe numai naivii sau interesaţii sunt aceia cari ignorează — cu sau fără voe — adevărul asupra ei, francmasoneria se manifesă tot mai vădit, pretutindeni, cu furia unui muribund îndrăgstit de viaţă. E o consecinţă inevitabilă a continuei creşteri a valurilor naţionalismului de pretutindeni. Sunt ultimele svârcoliri ale fiarei lovite în inimă.

Desigur că atenţia diriguitorilor francmasoneriei este aţintită acum asupra Franţei, arbitra de totdeauna a politicii internaţionale. Iudeo-bolşevismul trebue să-şi înfigă solid călcâiul în inima Europei occidentale, cu un ceas înainte de victoria naţionalismului integral.

Şi atunci drumul cel mai sigur îl croieşte masonizarea politicii. Apropiatele alegeri generale din Franţa trebuie să se înnăbuşe, cu orice preţ, strigătul de alarmă al naţiunii ce se deşteaptă. Operaţiile electorale constituie acum preocuparea capitală a lojilor.

Cel mai cunoscut dintre cele patru ordine este *Marele Orient al Franţei*, cu sediul în str. Cadet nr. 16, la Paris. El cuprinde circa 30.000 de f.·. şi se subdivide în numeroase alte Oriente (*Orient*, în limbajul masonic înseamnă *oraş*, district).

A doua Obedienţă este *Marea Loje a Franţei*, care se mai chiamă şi: *la rue de Puteaux*. Ea este de rit scoţian şi se compune, la rându-i, din două Federaţiuni.

In fine, a treia Obedienţă — căci a patra e mai puţin însemnată — este *Marea Loje Naţională regulată şi independentă*, acuzată (sic) de primele două că e sub obedienţă engleză.

Organizarea tuturor lojilor este aceiaşi ca pretutindeni: gradul cel mai înalt e 33 — reamintind vârsta pe care a avut-o, spun masonii, Mântuitorul când a fost crucificat—, are aceleaşi titluri pompoase ca aiurea: *Foarte Respectabil Mare Maestru*, *Mare Hierofant*, *Mare Director de Ceremonii*, *Mare Arhitect* etc. Deasemenea secretul este păstrat cu aceiaşi străşnicie:

„*Marele Orient al Franţei consideră secretul masonic ca una dintre regulele Ordinului... nici un mason, sub nici un pretext, prin cuvinte sau scrieri, n'are dreptul să publice ceva privitor la Ordin fără a fi primit o autorizaţie prealabilă*"... (Extras dintr'un articol al regulamentului *Marelui Orient al Franţei*).

Sdruncinată din temelii de afacerea Stawisky, masoneria franceză a avut un rol de seamă în evenimentele ce au precedat sau succedat răsboiul mondial. Dela atentatul săvârşit de Pinkip, la Serajevo şi până la asasinarea Preşedintelui Doumer, a Regelui Alexandru şi a lui Barthou, masoneria se poate mândri cu: executarea consilierului Prince, izolarea Franţei de sora sa latină Italia, punerea la cale a revoluţiei spaniole, bolşevizarea Rusiei şi semnarea alianţei franco-sovietice, ca o provocare la adresa Germaniei. In fine, tot masoneria întemeie: *liga drepturilor omului* (preşedinte: jidanul Victor Basch), *armata mântuirii*, *liga învăţământului* şi *frontul popular*.

Pentru toate aceste realizări şi pentru cele ce vor urma, desigur că masoneria a trebuit să atragă în rândurile ei majoritatea oamenilor politici francezi. Afară de câteva excepţii sporadice, exponenţii centrului şi ai stângii de-acolo sunt înglobaţi în diferitele loji.

Deşi, după cum declară M. Mille, venerabilul ordinului *Marelui Orient al Franţei*, „Marele Orient este considerat de masoni ca o trambulină ce-i ridică la onoruri şi profituri"; deşi sau poate tocmai de aceea, după acelaş M. Mille, „Marele Orient este un birou de plasare şi o agenţie de decoraţiuni", francmasoneria se laudă că serveşte de ciment între diferitele grupări de stânga: ea joacă deci un rol important în conduita pe care o vor adopta aceste partide la viitoarele alegeri dela 26 Aprilie.

„Francmasoneria este *arbitrul moral* al partidelor de stânga", declara conventul Marelui Orient în 1922 „şi graţie unuia lor vom triumfa".

Iar în Decemvrie trecut, când un grup de deputaţi naţionalişti ceru desfiinţarea lojilor ca organizaţii ce periclitează însăşi existenţa statului francez, deputatul Xavier Vallat spuse textual: „Legile asupra cărora suntem chemaţi să ne pronunţăm aici, sunt elaborate aiurea! Ele sunt o emanaţie a lojilor!"

O declaraţie similară fu făcută şi de deputatul Jean Zay: „Intolerabile dictaturi oculte roiesc în jurul deliberărilor noastre derizorii".

Masoneria a obţinut suprimarea ambasadei papale dela Paris, alianţa franco-rusă, laicizarea Alsaciei şi a Lorenei.

In această ultimă chestiune, ... Albert Lantoine, autorul rechizitorului „Hiram couronné d'épines", în care critică unele abateri dela regulele masonice, declară că lojile au fost subvenţionate şi însărcinate de însuşi ministrul jidan Mandel să laicizeze cele două noui provincii, după sistemul aplicat în Franţa.

Dăm, în fine, câteva dintre subiectele tratate în numeroasele reuniuni dela templele francmasoneriei franceze:

„Lupta contra fascismului şi a capitalismului" (Lojile Federaţiei Universale); „Cum trebue să luptăm contra forţelor banului şi contra fascismului". (Loja „Discrétion"); „Sorţii de isbândă ai fascismului în Franţa" (Loja „Travail. Vérité. Justice"-Boulogne-sur-Seine); „Teroarea hitleristă" (Loja „Arts et Sciences"); „Mişcarea naţional-socialistă" (Loja „Garibaldi").

Şi, desigur că tot lojile au fost acelea care s'au ridicat contra legilor patriotice franceze, impunând dizolvarea lor.

Puternică mai ales în provincie, Masoneria franceză va falsifica, fără îndoială şi de data aceasta, voinţa francezilor în apropiatele alegeri.

Ion Angelescu

Note, polemici, înfierări

Madgearu, Pufi și Blumenfeld

Kalman Blumenfeld este, fără îndoială, inegalabil. Ridicat din sărăcia lucie a ghettoului, inculț, sordid, respingător, acest teribil apaș de cerneală a isbutit într'adevăr să fie astăzi unul dintre arhimilionarii României, ziarist de casă (și de cassă, firește) al multor oameni politici

dela noi și — trist, dar adevărat! — deținător a multe secrete de Stat.

Protejat de Alecu Bădărău și... împins dela spate în toate chipurile de Papapederastopol dela Iași, Blumenfeld-Scrutător a ajuns, așa dar, din nimic, personagiul influent de azi, cărula ușile și pungile i se deschid deopotrivă.

Pentru el I. G. Duca era Jean, după cum Virgil Madgearu, acasă și pe culoarele Camerei è, firește, Vergi, tu, mă, du-te dracu, etc.

Obrăznicia este, mi se pare, tot secretul vertiginoasei ascensiuni a lui Kalman. Dar ea n'ar explica, totuși, atâtea milioane și rosturile apașului în culisele politicei românești, dacă oamenii politici nu i-ar fi, ei înșiși, complici.

Iată, de pildă o întâmplare recentă care n'are nevoe de niciun comentariu în plus ca s'o facă eloquentă. Ingrozitor de eloquentă.

Intr'o dimineață, Blumenfeld Scrutator își luă cățelușul de rasă și, ca de obiceiu, se duse pe jos din str. A. D. Xenopol 19, acasă la d. Virgil Madgearu, în str. Vasile Conta 12. Fostul ministru de finanțe îl primi, tot ca de obiceiu (impreună cu jigodia, evident) în dormitor.

După ce fură aduse cafelele, începu schimbul de informații.

Unul una, altul, alta, dar când conversația era mai interesantă, javra sălță cracul în aer și... stropi mășuța din mijlocul odăii...

— Vai, făcu Kalman răzând, Pufi mă dădu de rușine, dragă Vergi...

— A, lasă doctore, nu e nimic...

Și profesorul Virgil Madgearu luă batista de mătase din buzunarul pijamalei, șterse cu ea porcăria lui Pufi, sună și o dădu servitoarei:

— Dă-o la spălat, Lenuțo!...

Doctor Lupu și Sfarmă Piatră

Vorbind Joia trecută din pahar la Cameră impotriva d-lui Oct. Goga, d. dr. N. Lupu a vrut să deslănțue un

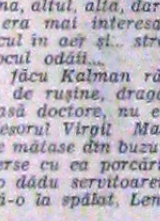

atac general impotriva mișcării naționaliste românești care e, firește, toată, vândută nemților...

Crucea încârligată, cămășile albastre, paftalele sclipitoare, bocancii, însfârșit tot echipamentul lăncierilor dela Mehedinți, cum bănuiați, e de proveniență germană. Fondurile de propagandă, s'a descoperit Joi că sunt și ele dela Hitler. Steagurile, dela Hitler. Cântecele, dela Führer...

Dar nu numai atât. Chiar Sfarmă Piatră are legături suspecte cu colegul său de mitologie Wotan...

„Sfarmă Piatră, Strâmbă Lemne, Sus cap, — a spus doctor Lupu, după ce tot timpul vorbise congestionat despre propaganda Berlinului — toate revistele astea care apar cu un lux extraordinar aici la noi, de unde au bani"?...

Haiti! Te-a încolțit, Sfarmă Piatră: de unde bani! Am încurcat-o...

Păi... să vezi... să explicăm... uite... cum să spun... asta... aia... noi cari, naționaliști... noi cari... tricolorul, Patria... Sfarmă Piatră... de unde bani? Cum de unde?!

Păi... din Germania, da, e drept,... da' zău, nu dela ăla, dela Führer,... ci de la....

Adică nu... Cum de unde domnule?! De ce canți, doctor Lupu, să ne încurci? Ce, nu știi? N'avem dreptul? Dela caniotă...

Convenția comercială româno-polonă

Zilele trecute a sosit în Capitală o delegație polonă pentru a trata cu reprezentanții guvernului nostru modificarea convenției comerciale dintre România și Polonia.

Credem că e momentul ca între altele noul tractat de comerț să reglementeze acum și tariful de vânzare-cumpărare a constiințelor...

Apune „Soarele" lui Victor Eftimiu....

Victor Daday Eftimiu, cunoscutul făcător de rele și aliat al revizioniștilor maghiari, a fost strâns între scoarțele codului penal și trimis însfârșit, în fața juraților pentru calomnie contra d-lui Stelian Popescu, directorul ziarului Universul.

Inconștienta canalie masonică va avea să răspundă astfel în fața justiției și a opiniei publice de toate infamiile pe care, din îndemnul și cu concursul criminal al dușmanilor din Sărindar ai Românismului, le-a pus în circulație pe seama unui om care are, într'adevăr, acest mare păcat că stă de ani de zile neclintit, căinește, în slujba naționalismului constructiv.

Victor Macri Eftimiu, judecat după fapte, e un irresponsabil, e adevărat, fiindcă după ce a ultragiat de atâtea ori Țara în fața străinilor, nimic, nici un scrupul de constiință, nu l-ar fi putut opri să încerce a mânji acum cu scârnăvii pe conducătorul acestei uriașe turbini a sufletului românesc, care este ziarul Universul. Dimpotrivă, ar fi fost de mirare dacă el ar fi făcut altfel, integrându-se în unitatea de simțire a acestui neam.

Dar Eftimiu care e capabil de infamii și mai monstruoase fiindcă, în definitiv, n'are ce pierde, nu trebue tolerat la infinit.

Judecătorul de instructie i-a înfipt acum mâna în turul pantalonilor.

Juraților au datoria să-l isbească de fundul ocnei.

Epilog

D. Al. Gregorian, directorul revistei Sfarmă Piatră a intentat proces pentru calomnie prin presă d-lui Al. Hodos, directorul fostei reviste Linia dreaptă.

D. C. Angheloffescu, elenofob...

Intr'un număr recent din „Voința Țării", organul intransigent al d-lui Costică Angheloffescu, a apărut o notă elenofobă cu următorul cuprins:

„Grecii nu se pot impăca cu ideia că nu vor mai avea la dispoziție România, care reprezenta pentru ei „Pământul Făgăduinței", unde își exportau supușii ce nu-și găseau pâinea în țara lor"...

D-nii Garabet Aslan și Petrachis Furmuzachis, cunoscuții atenieni fruntași din legiunea valahă, au adresat imediat o scrisoare de protest d-lui Al. Vaida la Cluj.

Seful frontului românesc s'a înapoiat zilele trecute în Capitală pentru a soluționa diferendul.

Scandalul de la Facultatea de litere din Iași

De patru ani facultatea de litere din Iași se află într'un greu impas.

De patru ani grupul numeros al profesorilor politicieni francmasoni și judeofili în frunte cu Traian Bratu și Petre Andrei, terorizează acea. stă facultate prejudiciindu-i interesele.

Profesorii, cari își înțeleg cu adevărat menirea ca Tafrali, I. Bărbulescu, G. Pascu etc., sunt sistematic terorizați și puși în imposibilitate de a-și indeplini așa cum ar dori, datoria la catedre.

Până acum această stare de lucruri a patronat-o decanul Iancu Botez, francmason notoriu și politician venal, care a subordonat întotdeauna interesele facultății unor meschine interese de partid.

Mandatul acesluia a expirat însă la 15 Noembrie 1935 și acum urmează a se alege un nou decan.

Incearcă să ocupe acest scaun în prezent, francmasonul național-țărănist Iorgu Iordan.

Bulgar de origine și jidănit până în măduva oaselor, acest profesor care a fost și președintele ligii antifasciste, propovăduește dela catedră comunismul.

D-l prof. N. Serban — fost un timp prefect de poliție la Iași — a declarat dealtfel într'un consiliu al facultății de litere că: „studenții comuniști arestați de d-sa, s'au arătat neplăcut surprinși de măsurile represive luate impotriva lor, pentru simplul motiv că DOCTRINA COMUNISTA LE FUSESE PROPAVADUITA DE CATRE PROFESORUL LOR IORGU IORDAN".

Acest bulgar, comunist și francmason cere acum „onoarea" de a putea lansa lozincile marxiste dela biroul decanatului facultății de litere din Iași.

Avem însă tot dreptul să credem că profesorii cinstiți, ministrul instrucțiunii și la urmă chiar studenții ieșeni vor impiedica la vreme consumarea acestei monstruozități.

Abonamente la „Sfarmă - Piatră"
Lei 300 pe an, 175 pe 6 luni

Intre Albert și Emil

Em. D. Fagure, care se află de câtăva vreme în țara francilor, a telefonat zilele trecute din Paris un lung și foarte idiot reportaj de politică externă, la redacția lui din București.

Articolul a apărut în ziarul „Lupta" la ora 3 d. a.

La ora 3,10 Fagure s'a prezentat la Quai d'Orsay, cerând audiență d-lui Flandin ca să-i predea nota de plată...

La 3,20 el telegrafia astfel fratelui Albert la București: Aranjat. Mai întârzâi Paris. *Emil.*

La 3,25 i-a sosit la Paris următorul răspuns: Vino imediat București iscălitura Quay d'Orsay cuantumul sumei incasate. Contrariu parchet.

Albert Honigman

Sărbătorirea doctorului Lupu

Național-țărăniștii au sărbătorit pe d. doctor Lupu printr'un mare banchet pentru „victoria" dela Mehedinți și „succesul" de Joia trecută la Cameră.

Banchetul a avut loc în saloanele hotelului Athenée Palace, unde locuește d. N. Lupu.

Asta pentruca, după masă, sărbătoritul să fie urcat mai ușor, în camera lui dela etajul întâiu, pe brațe...

Diformație profesională

La Cameră, Joia trecută, doi deputați național-creștini discutau:

— De ce-o fi pronunțând doctor Lupu „Scoda" — cu s — în loc de „Skoda"?

— Diformație profesională, dragă.

— De la medicină?

— Nu, de la Spriț,...

Aniversarea inființării L. A. N. C.

La 4 Martie s'au împlinit 13 ani dela înființarea celei dintâi organizații naționaliste din România de după războiu: L. A. N. C.

Evenimentul a fost sărbătorit într'un cadru solemn la Iași prin-

tr'o slujbă religioasă și o ședință ținută subt prezidența d-lui Gh. A. Cuza în sediul partidului național-creștin.

L. A. N. C. a apărut acum 13 ani ca un protest într'un moment extrem de grav pentru viața Statului nostru național: votarea Constituției cu lărgirea drepturilor ovreilor.

Ea a fost cum spunea cândva d. Nichifor Crainic, matca naționalismului românesc.

Lăncierii cari îngroașe acum rândurile partidului național creștin trebue crescuți în mitul albastru al tradițiilor eroice ale L. A. N. C. și în stilul de viață al lui A. C. Cuza și Octavian Goga.

Anul II, Nr. 17 Joi 12 Martie 1936

Sfarmă-Piatră

ARBITRII ALEGERILOR DIN FRANTA

Francmasoneria şi Capitalismul (Vu)

EVENIMENT FAMILIAR IN POLITICA MONDIALA

Rodul conferinţii navale... in borcanul cu spirt
(Die Brenessel)

HALUL FRANŢEI DEMOCRATICE

—... şi data viitoare voi şterge Franţa de pe harta Europei !
(Gringoire)

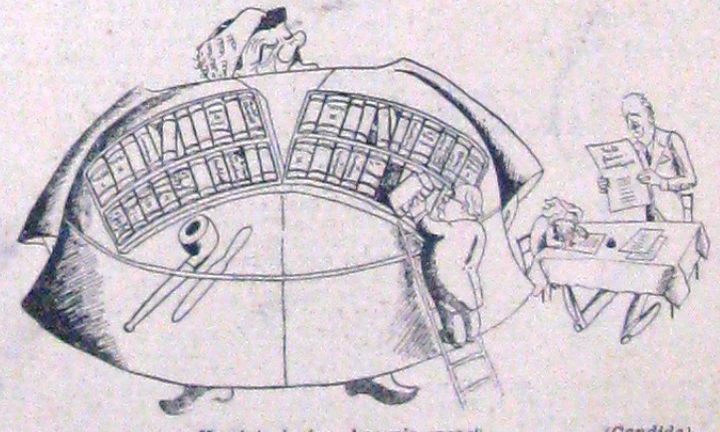

Herriot, doctor „honoris-causa"... (Candide)

6 LEI

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL", BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU, 23—25